

РІК XLVII, Ч. 5

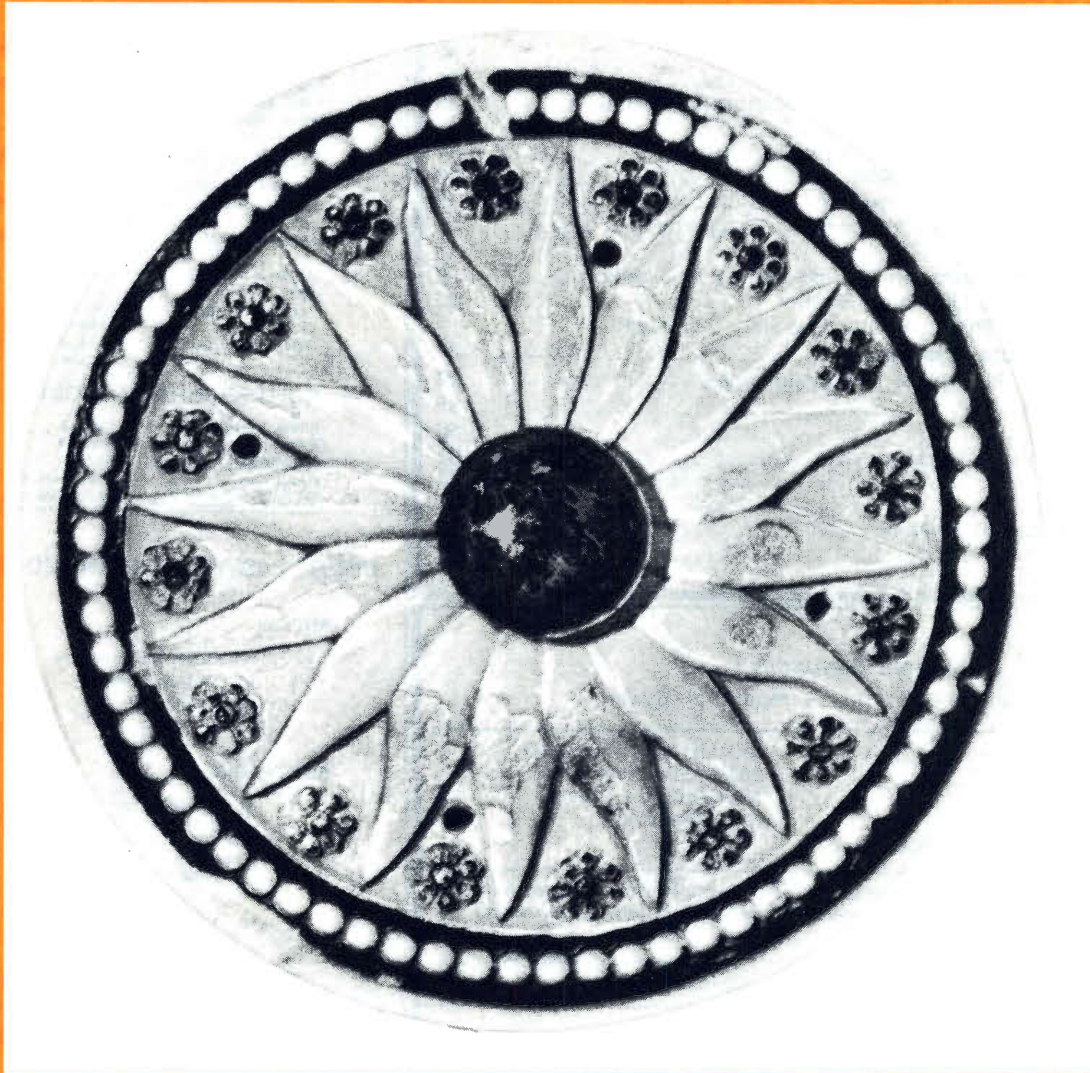
ТРАВЕНЬ — 1990 — МАЙ

No. 5, VOL. XLVII

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

PIK XLVII, Ч. 5

ТРАВЕНЬ — 1990 — MAY

No. 5, VOL. XLVII

ЗМІСТ

Привіт XXII-ій Конвенції	1
Марія Савчак. Думки з приводу Конвенції	2
Леонід Кисельов. "Катерина"	3
Програма XXII-ої Конвенції СУА	4
Program of the XXII Convention	5
Конвенційний Комітет XXII Конвенції	6
Марта Богачевська-Хом'як. В пошуках історії України.	7
О.А. Лист з України	11
Е. Сверстюк. Українські жінки в "Русі"	12
3 нових видань	14
О.Ч. Установчий З'їзд Спілки Народних Майстрів України	15
В. О'Коннор-Вілінська. Коло скрині	16
Ярослав Коваль. Весільні скрині Галицької землі	17
Іван Гуцак. Цвіте до матері любов	18
Василь Симоненко. Лебеді материнства	19
Анна Галя Горбач. Українська літературна перебудовних років	20
Our Life	
Maria Savchak. Reflections on the eve of the Convention	22
Marta Baczynsky. The Ukrainian Mother	23
Ukrainian women in Rukh. A interview with E. Sverstiuk	
Наше харчування Христя Навроцька.	27
Христина Годів-Юзич. Життєвий і творчий шлях	28
Калейдоскоп	29
Дописи Відділів	30
Діти діаспори — дітям в Україні	32
Пожертви	33
Нашим дітям	34-35
Пожертви на Український Музей	36
Посмертні згадки	обкл.

Редагує Колегія

Редактор "Our Life" — *Марта Бачинська*Адміністраторка "Нашого Життя" — *Наталія Дума*

ГОЛОВНА УПРАВА СУА
РЕДАКЦІЯ/АДМІНІСТРАЦІЯ
108 Second Avenue
New York, N.Y. 10003
(212) 533-4646 Ред.: (212) 674-5508

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 Second Avenue
New York, N.Y. 10003
(212) 228-0110

На обкладинці: Кругла керамічна вставка XVIII ст. Історія Українського Мистецтва, т. 3, Київ 1968. Частина з оформлення обкладинки Конвенційної Книги XXII Конвенції СУА.

Our cover. Round ceramic insert. XVIII century. History of Ukrainian Art, Kiev 1968. Ceramic insert also graces the cover of UNWLA's XXII Convention Book.

Second Class Postage Paid at New York, NY and at additional mailing offices. Copyright 1990 Ukrainian National Women's League of America, Reserved — Published in U.S.A.

Головна Управа СУА

ПОЧЕСНІ ГОЛОВИ

Лідія Бурачинська, Іванна Рожанковська

ЕКЗЕКУТИВА

Марія Савчак — голова
Іванна Ратич — 1-ша заступниця голови
Ольга Гнатейко — 2-га заступниця голови для справ організаційних
Лідія Гладка — 3-тя заступниця голови для справ культури
Марта Хом'як — 4-та заступниця голови для справ зв'язків
Любомира Артимішин — протоколярна секретарка
Марія Томоруг — кореспонденційна секретарка
Розалія Полчі — англомова секретарка
Александра Кіршак — скарбничка
Марта Данилюк — фінансова секретарка
Ірина Куровицька — вільний член
Рома Шуган — вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Ірина Руснак — музейно-мистецька
Ольга Тритяк — виховна
Ліда Черник — суспільної опіки
Анна Кравчук — стиліндій
Ірина Чайківська — пресова

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Ірина Лончина — Дітройт
Оксана Фаріон — Філадельфія
Лєся Гой — Нью-Йорк
Марія Крамарчук — Північний Нью-Йорк
Татіяна Рішко — Нью Джерсі
Ірина Свістун — Огайо
Анастасія Хариш — Чикаго
Лідія Фицалович — Нова Англія
Теодозія Кушнір — Південний Нью-Йорк

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Ірена Кіндрачук — голова
Евгенія Новаківська — членка
Александра Качмар — членка
Анна Рак — заступниця
Евгенія Івашків — заступниця

ПРЕДСТАВНИЦТВА "НАШОГО ЖИТТЯ"

АНГЛІЯ:

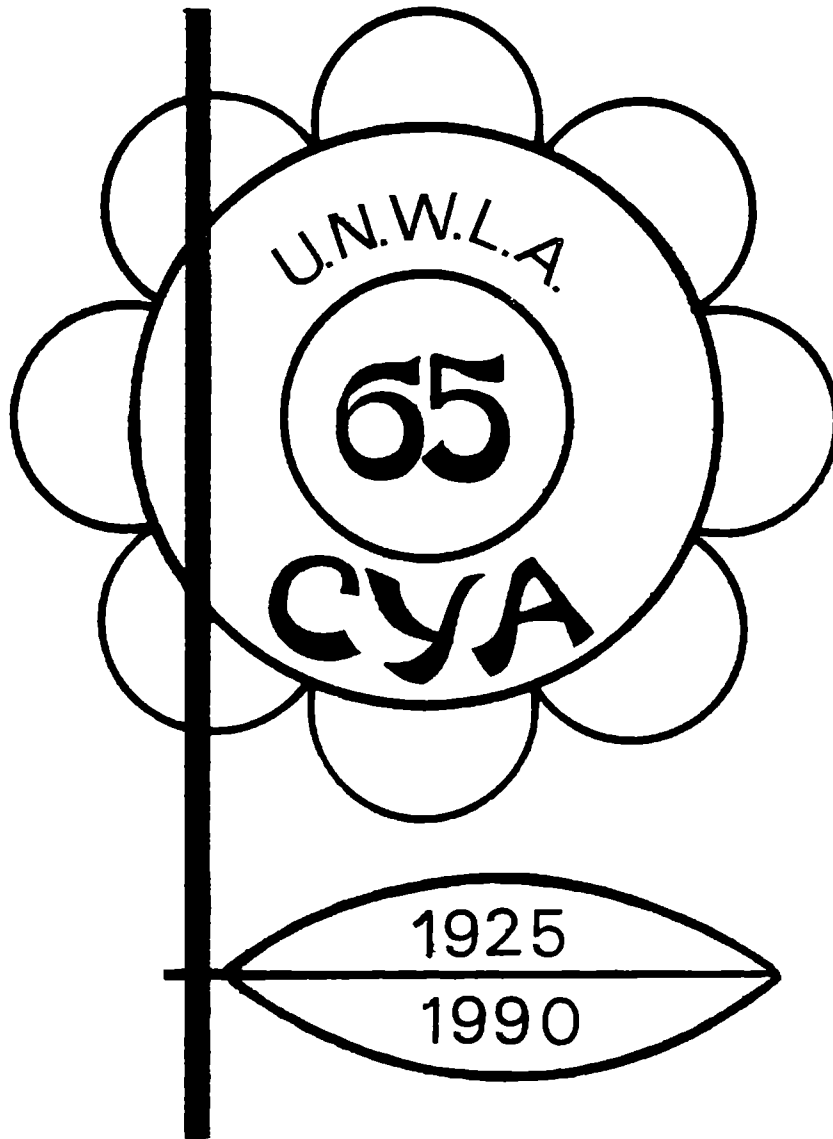
Ukrainian Booksellers
49 Linden Gardens
Notting Hill Gate
London W 2

АВСТРАЛІЯ:

Postup Ukrainian Cooperative
Trading Society Limited
928 Mount Alexander Rd.
Essendon, 3040,
Australia

"OUR LIFE" (USPS 414-660) is published monthly — except Aug. by UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE INC. 108 Second Ave. New York, N.Y. 10003.

Postmaster: send address changed to OUR LIFE
108 Second Ave. New York, N.Y. 10003

Вітайте делегатки і гості
XXII Конвенції
Союзу Українок Америки!

ТРАВЕНЬ 1990

ДІТРОЙТ, МІЧІГЕН

ДУМКИ З ПРИВОДУ КОНВЕНЦІЇ

Перед нами XXII з черги Конвенція Союзу Українок Америки. Провід і членство очікують її, як велику подію та старанно підготовляються до неї.

Цьогорічна Конвенція припадає у час великих, історичних подій в Україні, як теж і в цілій Східній Європі, що мають неабиякий вплив на працю нашої організації. По всій Україні замаєли блакитно-жовті прапори з гербом України, тризубом, а у її столиці — Києві відбулися основуючі збори Руху України за її перебудову.

Відновлено в Україні Українську Католицьку Церкву, Українську Православну Автокефальну Церкву, собор св. Юра у Львові має перейти знову у власність Української Греко-католицької Церкви.

У столиці Галичини, Львові відновлено діяльність Союзу Українок — йдуть намагання заснувати подібну українську жіночу організацію в Києві. Тож і не диво, що моттом XXII Конвенції СУА вибрано слова Т.Шевченка з його поеми "Суботів":

... "Встане Україна
І розвіє тьму неволі,
Світ правди засвітить,
І помоляться на волі
Невольничі діти!"

Наша Конвенція відбувається також у 65-ліття Союзу Українок Америки. Цю річницю СУА зустрічає як сильна, здорова громадська клітина українського поселення в діаспорі. Почини нашої організації не є буденні — українська громада слідкує за ними і відповідно їх оцінює.

Значення кожної Конвенції є велике — вона віддзеркалює духа організації, а її постанови дають напрямні праці на наступну каденцію і зобов'язують обраний провід організації та все членство.

Конвенція повинна мати об'єктивний підхід до всіх проблем, що на перше місце ставлять загальне добро, а теж і до тих (проблем), що їх доводиться зустрічати на місцях праці поодиноких Округ чи Відділів. Від правильної їх розв'язки залежить дальший ріст організації.

Прийняті постанови повинні заторкати усі ділянки життя, програма праці має охоплювати не тільки членство СУА, але, по змозі, українське жіноцтво в цілому. І тут слово за організаторками Третьої Жіночої Конференції "Українська Жінка в двох світах", що запланована на осінь, 1990 р.

Наша Конвенція мусить зайняти становище до подій, що саме проходять на Україні — схвалити посилення допомоги дітям і молоді — жертвам Чор-

нобиля, схвалити допомогу студіюючій молоді здобути освіту, щоб опісля вони, як науковці, чи професіонали своїм знанням і працею могли піднести рівень всіх ділянок життя України. XXII Конвенція повинна рішити, що нашим пріоритетом мусить бути всебічна допомога Україні.

Як я вже згадала, в Україні відновлено діяльність Союзу Українок. Ми повинні піддержати ініціаторок його відновлення, пересилаючи їм поради та відповідні інформативні матеріяли. Необхідна для них є теж і матеріяльна допомога.

Це постанови, які мають на увазі Рідний Край.

Звернім тепер увагу на ухвали організаційного характеру — ухвали, які матимуть на меті забезпечення майбутності Союзу Українок Америки.

Попередня, XXI Конвенція ствердила, що зорганізоване жіноцтво має силу і поважний вплив на події історичної ваги. Конвенція дала заклик до жінок-українок включитися в ряди СУА. Рішено повести посилену кампанію приєднання членства. У висліді безперебійної кампанії на протязі каденції засновано 5 Відділів, приєднано 456 нових членок.

Віriamo, що й XXII Конвенція повторить заклик попередньої Конвенції беручи до уваги, що членка є підставою організації і тому постійний приріст її членства є необхідний.

Вивчення, плекання та зберігання української мови та культури повинно бути незаперечною konieczністю для нашого членства як тепер, так і в майбутньому. Попередня Конвенція була прийняла резолюцію в тій справі, XXII Конвенція повинна її скріпити. СКВУ проголосив Декаду Української Мови.

Наша співпраця з американськими жіночими організаціями, як теж наша приналежність до українських світових надбудов — СКВУ і СФУЖО — була дотепер задовільна. Вона повинна продовжуватися, бо для СУА це "вікно в світ". Злишнім згадувати, що того рода репрезентація є пов'язана з поважними коштами. Для тяглости наших зв'язків, Конвенція повинна схвалити Фонд Репрезентації.

Український Музей — дитина і гордість нашої організації матиме окрему увагу Конвенції. Вона повинна винести такі постанови, які забезпечуватимуть його існування.

Журналові "Наше Життя", що є офіціозом Союзу Українок Америки, Конвенція повинна присвятити дуже старанну увагу. Ми всі свідомі, що це є одинокий український жіночий журнал у вільному світі, який появляється кожного місяця на протязі вже 46-ти років. Постанови Конвенції мусять бути такі, які

ЛЕОНІД КИСЕЛЬОВ

КАТЕРИНА

Доки буде жити Україна
В теплім хлібі, в барвних снах дітей —
Йтиме білим полем Катерина
З немовлям приткнутим до грудей.

Освятивши невимовним болем
Все прийдешнє, кожну нашу мить,
Йде вона, і мов велике коло,
Біле небо навздогін летить.

Про дівочу цноту, про калину
Не співай, поете, не квили,
Бо іде сьогодні Катерина
Тим шляхом, що наші крєвні йшли,

Вилами розхитували трони,
Руйнували все старе дотла,
Тільки би Шевченкова Мадонна
В сніжне небуття не полягла!

Тільки би вона донесла сина
До свого народу, до людей.
Біле поле. Біла Катерина
З немовлям приткнутим до грудей.

гарантуватимуть його дальшу появу.

Праця Суспільної Опіки і Стипендійної Акції є вже відома з успішних вислідів. Конвенція повинна відповідно оцінити їхню діяльність та схвалити, щоб поширити її теж на Україну.

Виховна референтура започаткувала творення цілоденних захоронок — цей почин Конвенція повинна піддержати окремою постановою.

Фінансова перебудова СУА триває вже понад 18 років — за той час можна завважити великий поступ. Існують однак ще недоліки і цій важливій справі делегатки XXII Конвенції мусять присвятити багато уваги.

З перспективи довгих років моєї праці в Екзекутиві СУА — 14 років на пості секретарки, а 3 останні роки на пості голови СУА, я бачу великий поступ на краще. Радію налагодженням непорозумінь, що були заіснували тут і там, радію піднесенням рівня Окружних З'їздів, високим рівнем міжокружних конференцій, радію новопосталими Відділами та вітаю в нашому крузі нових членок СУА як теж приємно мені, що багато резолюцій, які прийняла XXI Конвенція, переведено в життя.

МОКІ. Ходновська-Ракоча
МОКІ Chudnovsky-Rakochi

Делегатки XXII Конвенції одержать звіти членок Екзекутиви і референток СУА. Вони повинні їх докладно перечитати, щоб познайомитися з працею, яку проробили вибрані ними члени Головної Управи. Пані делегатки повинні забирати голос у річевій та конструктивній дискусії — дискутуючи, треба мати на увазі добро організації.

Бажанням нас усіх є, щоб XXII Конвенція СУА пройшла якнайкраще та щоб у ній перемагав здоровий розум, а не емоції, що виявить себе у плянуванні праці на наступні роки.

Вітаю Вас, Дорогі Пані, делегатки і до побачення на XXII Конвенції Союзу Українок Америки у Дітроїті, Міч.

ПРОГРАМА ХХІІ КОНВЕНЦІЇ СУА

СУБОТА, 26-го травня, год. 10:00 рано

1. Привіт — голова Конвенційного Комітету — Наталія Гевко
2. Відкриття ХХІІ Конвенції СУА — голова СУА, Марія Савчак
3. Звіт Реєстраційної Комісії — ствердження кворуму
4. Прийняття порядку нарад і правильник нарад Конвенції
5. Покликання почесної президії
6. Вибір ділової президії
7. Вибір Комісії для перевірки протоколу ХХІ Конвенції
8. Затвердження Резолюційної Комісії
9. Слово голови СУА — Марія Савчак
10. Фінансовий звіт — Марта Данилюк
11. Звіт Контрольної Комісії
12. Запити до звітів членів Головної Управи і дискусія
13. Прийняття звітів членів Головної Управи

Год. 1:00 по пол. СПІЛЬНИЙ ПОЛУДЕНОК

Відзначення Відділів

- Год. 2:30—4:00** Культ-освітній — пленум
Год. 4:00—5:30 Організаційні справи — панель — пленум
год. 7:00 вечір ВІДВІДИНИ ДОМІВКИ ОКРУГИ ДІТРОЙТУ
СПІЛЬНА ВЕЧЕРЯ
в Українському Культурному Центрі

НЕДІЛЯ, 27-го травня

Год. 8:00 рано — Служби Божі

Год. 10:00 до 11:30 рано

КОМІСІЇ:
Стипендій
Суспільна Опіка

Год. 11:30 до 1:00 — Виховний панель — пленум

Год. 1:00 до 2:00 ПЕРЕРВА НА ПОЛУДЕНОК

Год. 2:00 — 3:30 — Музейно-мистецький панель — пленум

Год. 3:30 — 5:00 — Пресовий панель — пленум

Год. 5:00 — Надання почесного членства

— Звіт Номінаційної Комісії
— Вибори

Год. 7:00 веч. — КОКТЕЙЛ

Год. 8:00 веч. — БЕНКЕТ — 1. Відзначення молодих жінок за непересічні професійні
осяги.

2. Вручення грамот почесним членкам.

ПОНЕДІЛОК, 28 травня

Год. 8:30 — 9:00 — Прийняття протоколу ХХІ Конвенції

Год. 9:00 — 10:30 — Зв'язки — панель — пленум

Год. 10:30 — 12:00 — Фінансовий панель — пленум

— Схвалення вкладок — пленум

Год. 1:00 — 3:00 СПІЛЬНИЙ ПОЛУДЕНОК

Год. 3:00 по пол. — Схвалення поправок до статуту

— Схвалення резолюцій
— Внески і запити

Год. 5:00 по пол. — Закриття Конвенції

**XXII CONVENTION OF THE
UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.
MAY 26-28, 1990 SOUTHFIELD, MICHIGAN**

SATURDAY, May 26, 10:00 a.m.

1. Welcome Address — Natalie Hewko, Convention Committee Chair
2. Opening of the Convention — Maria Savchak, President of UNWLA
3. Report of Credentials Committee and verification of quorum
4. Approval of Convention Program and Rules of Procedure
5. Introduction of Honored Guests
6. Election of Convention Officers
7. Appointment of Committee to approve Minutes of the XXI Convention
8. Approval of the Resolutions Committee
9. Address — Maria Savchak, President of UNWLA
10. Financial Report — Marta Danyluk
11. Auditing Committee Report
12. UNWLA National Board reports — question and discussion period
13. Approval of reports of UNWLA National Board

1:00 p.m. LUNCHEON
Presentation of citations to Branches

2:30-4:00 p.m. Cultural Committee — panel and discussion

4:00-5:30 p.m. Membership Committee — panel and discussion

7:00 p.m. DETROIT REGIONAL COUNCIL HEADQUARTERS DINNER at the
Ukrainian Cultural Center

SUNDAY, May 27

8:00 a.m. CHURCH ATTENDANCE

10:00-11:30 a.m. WORKSHOPS: Social Services, Scholarships

11:30-1:00 p.m. Educational Committee — panel and discussion

1:00-2:00 p.m. LUNCH BREAK

2:00-3:30 p.m. Arts and Museum Committee — panel and discussion

3:30-5:00 p.m. Press and Publication Committee — panel and discussion

5:00 p.m. Conferring of UNWLA honorary memberships
Report of the Nominating Committee
Election of Officers to the UNWLA National Board

7:00 p.m. COCKTAIL RECEPTION

8:00 p.m. BANQUET
Presentation of Awards to Young Women Achievers
Presentation of Honorary Membership Scrolls

MONDAY, May 28

8:30-9:00 a.m. Approval of Minutes of the XXI Convention

9:00-10:30 a.m. Public Relations Committee — panel and discussion

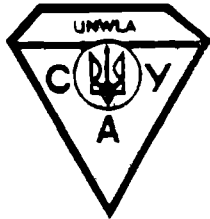
10:30-12:00 a.m. Adoption of dues and financial obligations of Branches and general
membership

1:00-3:00 LUNCH BREAK

3:00 p.m. Adoption of Amendments to the By-Laws
Adoption of Resolutions
Miscellaneous

5:00 p.m. Adjournment of Convention

КОНВЕНЦІЙНИЙ КОМІТЕТ ХХІІ КОНВЕНЦІЇ СУА

ЕКЗЕКУТИВА

	голова		Наталя Гевко
	заступниця голови		Ліда Колодчин
	протоколярна секретарка		Ольга Гринків
	кореспонденційна секретарка		Ірена Прийма
	скарбничка		Дарія Дудра
	голова Округи Дітройт		Орися Лончина
	представниця Екзекутиви СУА		Марія Томоруг

КОМІСІЇ

адміністративна:		голова члени	Марта Йованович Марія Лісовська Галина Ониськів Соня Гейзен Ірена Риж
реєстраційна:		голова члени	Анна Гаврилук Надія Денисенко Калина Миколенко Марцеліна Хом'як Ірена Шушило
бенкетова:		голова члени	Дарія Конюх Марта Василькевич Ірена Тарнавська Мирослава Цап
програмова:		голова члени	Рома Дигдало Ліда Соя Ольга Соловей Мирослава Бараник Наталя Барнер
пресова:		голова члени	Ліда Лазуренко д-р Валентина Савчук Олена Климишин
бюджетова:		голова	д-р Марія Балтарович
транспортції:		голова член	Ольга Іваницька Ліда Пакула
домівка СУА:		голова член	Марія Шахович Стефа Оглаб'як
для виставок:		голова член	Маруся Ткачук Олена Папіж

В ПОШУКАХ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Мало хто з науковців зуміли передбачити цілковиту ерозію комуністичних систем в Східній Європі, яка проходить перед нашими очима. Зменшення кількості радянських військ в Східній Європі — так; прискорення лібералізації і поширення круга регабілітованих — так; легалізація деяких віровизнань — так; але повне ідеологічне і організаційне банкрутство цілої системи — переходило уяву західних науковців. Мало котрий із західних науковців припускав, що пересічний мешканець Сходу зможе усвідомити, що сам Маркс, що сам Ленін, а не лиш Сталін і його менші послідовники, могли помилитись; що не лиш одиниці помилялись у своїй інтерпретації, але що ціла філософія марксизму вийшла із мильних заложень. Навряд чи приходило західним науковцям на гадку, що маси східноєвропейського населення зможуть дійти до такого переконання без якоїсь програми перевиховання.

Захід привик дивитись на Схід Європи з точки зору традиційних дисциплін історії держав, вивчення ідеології та аналізу політики великодержав. Такі підходи не зумовили реалістичного розуміння подій у Східній Європі. Навпаки, можемо одверто поставити питання, чи взагалі вивчення історії Східної Європи сприяє зрозумінню сучасності?

Паралель сучасних днів можемо знайти у бурхливих подіях 1848 року. Одначе революції 1848 року — революції студентів та інтелігенції — не втішаються позитивною оцінкою науковців. Герої тих революцій часто представлені як утопійні мрійники. Патріотизм національних провідників тих років не дав багато тривалих наслідків. Навпаки, історики гостро висловлювались про невторопність поетів-ідеалістів які грались політикою. Загальна опінія така, що світові не потрібні Голдеріни чи Гердери, що держави творять сила та політика Бісмарка, дипломатична проворність Кавура, та політичний хист Наполеона III. Може тому, архітект детанту наших днів, Генрі Кіссінджер, захоплювався в молодості працею Матерніха на віденському Конгресі 1815 року. Він вважав, що Конгрес забезпечив мир та затормозив революції. Одначе революції вибухли, як і проходять політичні зміни на сході Європи в наші дні, хоч ніхто справді їх не сподівався і ніхто їх не планував. Чи ж і нинішні зміни в Східній Європі приречені на крах тому, що їх символізують Гавелі, Павлички, Драчі, Мазовецькі, німецькі студенти, польські робітники і донбаські вуглекопи? Але навіть як вони приречені титани, чи історія минулих приречених подій не допоможе нам розібратись у сучасності?

Поети іншої гадки — їх, поетів, історія вчить, якщо тільки правильно її вивчати. Ось Ліна Костенко:

На світі можна жить без еталонів,
По різному дивитися на світ,
Від того світ не зміниться ні трохи,
Усе залежить від людських зіниць...
В широких відбивається епоха,
У звужених збіговище дрібниць!

Шевченко Тарас, той, якого ми завжди закликаємо але не завжди розуміємо, — картав своїх співвітчизників не так за брак знання історії, як за фальшування знання про історію:

Як би ви вчилися так, як треба...

Але для сучасника на Україні, від Івана Драча та молодих "Не Журистів" історія вже не вчителька. Вона "сива к..., вічна наймичка баби політики", її вчинки соромлять сучасника. Для жителів Східної Європи історія не благословляє своїх читачів, вона п'ятує.

На нас, на Заході, не лежить тавро історії. Нам не приходиться особисто переживати всі її повороти. Історики на Заході можуть розглядати панораму минулого з підвищення академічних вей. Вони можуть роздумувати над суттю історії: і навіть якщо їм самим не вдасться як слід представити історичних подій, то ніщо їм не стоїть на перешкоді писати про те, яка історія повинна бути. Це не виключає історії /країни. Політичні події у східній Європі завадили в осмисленню історію України.

Що ми знаємо про історію України? Нас тут не цікавить ані Тисячоліття Хрещення, ані "откуда пошла Русь-Україна?". Радше, подивімся куди вона прийшла. Що це властиво історія України? Що нам каже історія про те, що творить Україну?

Спершу, маленька довідка про історію саму по собі. Виглядає — просто — історія це розповідь про минуле, або, ще краще, документація минулого. Але історія, навіть коли вона віддзеркалює минуле, не є ніколи виключно продуктом минулого. Навіть з пера найбільш об'єктивного науковця, який пише на базі архівних джерел, історія все ж таки переходить через призму свідомості автора. Вона віддзеркалює не тільки добу, про яку йде мова, але і свідомість історика, який пише історію. Аналіз психологічних мотивацій історичних постатей проявляється інакше сьогодні, ніж у історика минулого століття. Кожна історія подає нам інформації не тільки про тему, про яку мова, але і про історика, який пише історію. Тому то часто історії самі стають історичними доку-

ментами і переростають своїх авторів даючи образ доби автора, а не тільки його теми. Звичайно, історики говорять до сучасників, але бувають і небуденні історики, які вміють говорити до грядучих поколінь. Це стається коли історик зуміє передати якусь суть історичного процесу, а не тільки оповідання про минуле.

Історія це і віддзеркалення минулого і опис сучасних зацікавлень. Вона здатна вчити подвійно — інформувати про минуле і заохотити читача зрозуміти не лиш минуле, але і думку та світосприймання автора розповіді. У відміну від філософії чи релігії, історія не претендує на подання вичерпної правди чи всієї суті, не бере собі за тему істину, Бога чи досконалість. Радше, історія намагається описати людське, обмежене минуле в такий спосіб, щоб воно було зрозуміле і доступне читачеві. Читач з власного досвіду знає, що можна вчитись з власного досвіду, і сприймає історію як науку чи розповідь про подібних йому людей. Історія не є відтята від щоденних турбот та зацікавлень читача. Всі людські зацікавлення це правдивий круг історичних тем. Читач/учень може вчитись з цієї науки про те, як треба вчитись, як критично сприймати світ і минуле, як вміти читачи та знайти зміст за рядками слів. В додатку до дидактичної розповіді про минуле, історія може навчити читача як дійшло до поданої розповіді, яке є навітлення історика і про що справді розповідає історія. Історія вчить критичного думання. Тому то історія є однією із головних предметів гуманітарних наук.

Для більшості читачів, одначе, історія залишається тільки описом про минуле. Для нас, українців, історія це опис нашого народу, генеологія нашого існування, родинний портрет наших предків. В такому понятті історія — це щось нам дане, зафіксоване в минулому, та й ще посилене народними і літературними творами. Ту історію ми приймаємо як завіт, як народну пам'ять. Ми її прикрашуємо; поширюємо, вишиваємо на її канві. Вона розповідає про нас самих, вона підтверджує наше існування. Вона існує, навіть коли ми перестаємо існувати. Вона наділяє нас вічністю — або принаймні пам'яттю на кілька поколінь.

Минулого століття, коли природничі науки приймалися за точне, об'єктивне та раціональне віддзеркалення дійсності, історія також намагалась бути точною наукою. Не було призви зору автора — історики намагались відтворити події такими, якими вони насправді були, тобто, могла бути тільки одна правильна історія. Все решта це або лож, або варіанти. Сьогодні природничі науки стали ще більш науковими — і тому у меншій мірі точними. Поняття реальності, об'єктивності, простору, часу, вже не відповідають недвозначним алгебричним рівнянням. Стислі науковці бачать реальність у різновимірних просторах, а не лиш як віддзеркалення об'єктивності, яку можна математично вичислити у двовірному площі. Як і інші науки, отже, історія стала ще більш

многогранною як будь-коли.

Але для пересічного читача історія остається — навіть у нашому софістикованому та не простому світі — прямолінійним оповіданням про конкретне минуле, наче комаха навіки полонена у прозорість янтару. Це оповідання про нас, про те, як Київ, Щек і Хорив та їхня сестричка Либедь заснували Київ, і як Апостол Андрій Первозваний поблагословив гори, щоб ті стали золототверхими. Це наша історія віддана резонантним відлунням дум, це втілення нашого народу. У нас є історія — отже ми існуємо.

Така історія перестає бути історією — вона втворює свою правду, своє оправдання існування. Вона, ця історія, вже не вчить, не стимулює думки, не витончує критичного зору. У неї інші функції — задержати віру, піднести духа, пронести минуле у будуче.

Народи, які не змогли охоронити своїх держав, зуміли помимо всього затримати чи відтворити історію свого народу. Навіть серед народів, яким забороняли право на їхнє існування і на вжиття їхньої мови, пам'ять про їхню історію не завмерла. В часи, коли заперечували їхнє існування, вони зуміли відтворити наукові студії історій своїх народів. Франтішек Палацький, Ніколаї Йорґа, Томас Масарик та Михайло Грушевський підкреслювали існування своїх народів тоді, коли ті народи не мали своїх держав. Історія запевнювала їхнє існування, тоді, коли великодержави заявляли, що таких націй "не було і бити не может". Ці історики зосереджувались на політиці та культурі, торкаючи час до часу економічного розвитку краю. Їхні праці стали підложжям історичного аналізу цих народів. Для загального читача цей підхід до історичних наук утотожнився з історією, і став свого роду святістю.

Зрозуміло, що так прийнята історія перестає бути аналітичним знаряддям розуміння минулого, вона заохочує до глибшого розглядання теми. На жаль, часто саме ті народи, яким історія, у її критичному та аналітичному підході, найбільш потрібна, обмежуються історичним символізмом, а не користають із можливостей науки історії. Навпаки, даючи читачеві історію минулого, вона засліплює його перед можливістю альтернативи, перед бажанням вглибитись у тему та розпізнати нюанси минулого, які моглиб стати в пригоді розглянути дещо в сучасному. Що більше, оспівуючи історію, ми підупадаємо спокусі вбачати в ній те, що нас найбільше радує, що ми хочемо бачити, і що ми звикли бачити. Так прийнята історія і грозить посилюванням інтелігентщини та ідеологічного сприймання світу.

Тут знову потрібна мала довідка — зокрема для україномовного чи східно-європейського читача. Інтелігенція, чи по-радянському творча інтелігенція — це прошарок населення з освітою та суспільними зацікавленнями, який не залежно від класового походження чи суспільного статусу, виявляє в першу чергу загально-громадський інтерес. Точного окреслення інтелігенції немає, хоч добрих п'ятьдесят літ

в наукових та популярно наукових колах точиться дискусія, хто і що саме творить інтелігенцію. В східно-європейському контексті інтелігенція це явище позитивне — це творчі сили народу, на сторожі народних вольностей перед тиранською державою. Однак, інтелігенція, яка в Росії породила революцію 1917 року, також спричинилась до звихнення ідеалів демократії. На заході, де поняття та історія інтелігенції розглядається під кожним аспектом, інтелігенція — чи інтелігентщина — також набрала критичного значення. Мовляв, це група популярних мислителів, які не вглиблюючись у суть справи, пропонують легку, розв'язку важним проблемам, не завжди беручи під увагу можливі негативні наслідки суспільних експериментів. Не тут місце розглядати ці справи, однак треба зазначити, що плитке зрозуміння історії уможливорює інтелігенції легко перетворити історію на арсенал ідеології. І так історія, яка має берегти нас перед ідеологією і її надужиттями, стає прибічником ідеології. Тоді історія не висвітлює минулого, не дає засобів зрозуміти сучасне. Це особливо негативно відбивається на народах, які не зуміли затримати чи вибороти своєї державності або не зуміли виробити демократичного суспільства. Ідеалізована історія не дає реальних можливостей вибороти самостійність, суверенність і демократію. Історія може бути символом, але історія, зведена виключно до символу, перестає бути ефективним символом.

Політичні події у східній Європі завадили в осмисленню історії України? Чи комусь це вдалось зробити?

Історія повинна в першу чергу описати свій предмет. Звичайно, коли описуємо дану річ, починаємо від характеристичних рис того предмету. Рідко коли приступаємо до опису предмету відмічаючи відсутність такої чи іншої риси. Описуючи стіл, не кажемо, що це не крісло, і не живе дерево і не борсук.

Розглядаючи історію України, історики часто так хочуть оправдати тему, що вони підходять до неї не з точки зору чим історія України є, а радше намагаються описати чим вона могла б бути, якби її розвиток пішов дещо інакше. Такий підхід до теми це уосіблення найвищої форми дискримінації — прийняти чужі форми, щоб означити межі дефініції власного предмету. Мовляв, для вивчення історії України не досить існування України — чим би та Україна не була — ні, треба бачити Україну в такий самий спосіб, як будь яку іншу державу.

Коли ми хочемо знати історію України, нам прийдеться вивчати саму Україну. Не вистачить вживати модель вивчення інших народів; краще приступити до власної теми, навіть коли виривають обмеження нашої теми.

Як же підходити до вивчення історії України?

Зайво вивчати державний устрій, бо це нам мало скаже про історію України, особливо дев'ятнадцятого та двадцятого віку. Підкреслити, що Україна

втратила державність чи не вдержала суверенності, намагаючись схарактеризувати історію України, це однозначне з дефініцією стола — мовляв це не дошка і не сосна. Вивчення історії держави, чи навіть народної історіографії, зможе стати в пригоді коли знаємо, що історіографії завдячуємо існування народу. Та навряд чи сказалиб ми те, навіть і про *Історію Русов* яка більш як будь-яка інша історична книжка затримала свідомість окремішности українського народу після упадку Козаччини.

Вивчення української літератури, та особливо розглядання мовної полеміки минулого століття, покаже нам думки та спосіб дії інтелігенції. Це, до речі, звичайний підхід до історії України, особливо до розглядання її культурного відродження. Деякі історики дальше будують свої історичні досліди на розгляданні питань інтелігенції. Хоч цей підхід на світліє клімат дебат та зацікавленість так званої культурної провідної верстви народу, не можемо бути певними, що він дає правдиве віддзеркалення життя та інтересів народу. Література сама в собі, не висвітлює життя громади, а відтворює його через призму поглядів автора. Мовна полеміка, в свою чергу, охоплювала лиш ту частину громади, яка мала доступ до друкованого слова. Уважна праця в епістолярній, часто ще досі не друкованій літературі, виявляє відмінний портрет громади від загальноприйнятого. Це виявляється найбільш драматично, коли розглядаємо листування Олени Пчілки або Олександра Кониського з Омеляном Огоновським. З того листування можна б зробити припущення, що поділ думок серед української громади не був такий яскравий, як це виглядало б з розглядання статей чи літературних маніфестів.

Вивчення народного фолкльору, припускаю може нам дати багатий матеріал про історію України, особливо коли підходить до нього з позиції культурної та лінгвістичної антропології. Для історика України більш сучасного періоду головним питанням буде наскільки елементи фолкльору вдержали — чи створили — поняття суцільности українського народу, та у якій мірі цей процес був свідомим намаганням створити почуття національної єдності. Та навіть коли б взялись до теми — а мені не відомо, чи хтось і береться до неї саме так — вириває ще одне питання. Елементи фолкльору, які українці вживають для самовизначення — писанки, вишивки, деякі тканини, пісні чи навіть дерев'яні чи глиняні вироби і деякі страви — служать засобом задержання існуючої спільноти. В ніякій мірі вони не зумовлюють пристосування до сучасних проявів громади і поза свого роду емоційним, атавістичним задоволенням, вони не дають засобів провести громаду у будуче.

Географічні та економічні елементи навряд чи визначать границі історії України навіть новітніх часів.

Наше перше питання — як вивчати історію України новітньої ери — дальше не розв'язане.

Україна дев'ятнадцятого та двадцятого століть

поділена на різні політичні, економічні та суспільні сфери, розчленована між зовнішніми її потугами та розрічником в справах релігії, права та культурних і освітніх систем. Так якби цих різниць було ще замало, українці проводили самі між собою гострі суперечки в справах релігії, мови, абетки, та всіх аспектів політики. Не мали вони сильних прихильників серед інших держав. Помимо того, Україна вижила і українці якось проіснували.

Чи не найцікавіше явище в історії України це ось що — чому проіснувало навіть поняття українізму, як можемо пояснити многократні повторні і спонтанні відродження України, які кожного разу дивують як і прихильників так і ворожих обсерваторів того явища? Та й самі учасники відродження України повсякчасно дивуються йому, дивують учасників і провідників тих рухів своєю популярністю, своїм масовим демократичним характером? В чому та сила, яку західні аналісти, не маючи іншого слова, називають націоналізмом? Не думаю, що можна серйозно просто звести дефініцію націоналізму до понять дев'ятнадцятого століття, прив'язання до народу чи до краю. Зрештою, така дефініція тавтологічна і не каже нам нічого про саме явище націоналізму ані про його прояви.

Правду сказавши, нам бракує окремих монографій про тих, хто осмислював чи оформлював погляд сучасного націоналізму. Не знаємо також як ті погляди просочувались у народ. Вивчення робітничої класи — одна із улюблених тем сучасних істориків — сама по собі скаже нам мало про Україну, де як класа не творить більшості населення. Зрештою, прийдеться розглянути доцільність класової аналізи історії. Як і державний устрій, так і класова система в Україні не дають вичерпних інформацій про те, що саме творить Україну і її історію. Селяни, як фолкльор України, поназбирали більше ідеалізацій чим солідного вивчення предмету. Та і не можемо отожднювати історію України з вивченням життя однієї класи. І хоч можемо осуджувати Богдана "п'яного", і Мазепу, і Отамана Петлюру, і Винниченка та Петрушевича, мовляв, всі вони короткозорі та не вишколені політики, не находимо в історії України особистостей позитивних чи негативних, в яких схрещувалась духовна та реальна історія України. Отже вивчення історії чільних особистостей не шлях до відтворення історії України.

Держави Україна не мала; економічним класам — високим і низьким — на її території бракувало суцільної маси та організації, щоб стати впливовими чинниками в краю: військо не відіграло тривалої ролі у краю; церква ніколи не перебрала влади над громадою; і інтелігенції не вдалось затримати владу у своїх руках.

Щож нам залишається? Де найти ту історію України, яка б нам кинула зрозумілий погляд на минуле?

Притаманність народнього розвитку України лежить у громаді та у зорганізованих формах громад-

ського життя. Нам потрібно розглянути та вивчити форми громадської праці, щоб могли схарактеризувати те, що творить суспільство на Україні, при чому не слід обмежуватись до так званих українських організацій. Висвітлення праці громадських організацій — власне насамперед треба просто виявити існування громадських організацій — дасть нам кращу можливість пізнати суспільство України. Вивчення держав — українських та колоніальних — як і вивчення всіх інших тем історичних дослідів потрібні також для зрозуміння формування суспільства на Україні. Та центральна тема дослідів, сам фокус аналізу, мусить бути на Україну і на громаду на Україні. Дивлячись на справу з тієї точки зору, бачимо, як мало знаємо про громадську працю на Україні, про традиції громадського життя, економічної кооперації, церковної автокефалії. Тут і лежать білі плями історії України, тут і лежать контури її призабутого існування, тут і лежать ті корінні відмінності які уможливлювали українську стихію в 1919 році, коли Росія не зуміла зорганізувати свої демократичні сили; можливо тут і зрозуміння потенціальної сили сучасного Руху. У ньому народ бачить не історичну символіку жовто-блакитного прапора — хто ж бо знає ту історію і звідки б її знати? — а бачить більше чим символ. Бачить потенціал зорганізованої громади, цього, що в сучасній американській науці називаємо громадським суспільством (civil society), тобто народу, як громадської спільноти, яка намагається досягнути звичайного вигідного культурного існування.

Коли будемо розглядати творення та працю громад на Україні, побачимо, що маємо до діла з організованою силою, а не з відмінником "хлопомани". Побачимо також, що міт імперії, мовляв, настане хаос, якщо впаде центральна влада, це міт, той самий, що існував до 1914 року в обороні імперії. Імперії часто творять свою мітологію, щоб її накинути підвладним народам. Так, Імперії Європи перед 1914 р. зуміли поширити, а то і повірити в переконання, що занепад імперій доведе до хаосу, війни, та різні одного народу другим. Виглядало, що, щоб затримати мир, треба рятувати імперії. Сучасний СССР представляє аналогічну ситуацію. Для декого загроза перед можливою балканізацією сходу Європи є так сильна, що оправдує піддержку явно не компетентних урядів.

Вивчення історії громадського життя на Україні не лише покаже фальшивість міту імперії, але і допоможе нам побачити, що життя українських громад не проявляє виключно ідеологічний, а тим і не менше фанатичний характер.

Ну, і вивчення громад включить у нашу історію цю частину населення яку звичайно переочуємо — жінок. Жінки бо відіграють активну ролю у громадському, хоч не завжди у політичному, житті України. Про це я писала вже.

Такий підхід також поставить нас віч-на-віч із обмеженнями наших громад, із питанням вихідців

поза межі України і української культури, із обмеженням самого етнографічного українства. А це зрозуміння — це й перший крок у XXI століття.

Держава на Україні використовувала громаду; громада ж бо не мала назви, не витворила філософії чи самосвідомости, тож громада назвала себе народом і стала під його синьо-жовтим прапором. Це не маси, здатні тільки на розрухи та революти, це життєздатний народ, створений з громад, у яких тривалі форми суспільного існування.

Треба зрозуміти хронологію. Ніхто не підніс прапора із закликом — ставайте націоналістами. Навпаки, зорганізована громада взяла собі за

символ те, чого досі не мала, — себе самих. Це прапор народу.

Нам поза межами України, не слід втручатись в її діла.

Але ми можемо — і ми повинні, — допомогти знайти історію наших спільних предків. Сучасність — в руках сучасних українців, з усіми обмеженнями часу та можливостей. Знання та відтворення минулого України — в нас, науковцях, яким відкриті всі можливості науки.

Вашінгтон, Д.К.

Повище слово виголосила д-р Марта Богачевська-Хомяк з нагоди одержання українознавчої нагороди Фундації ім. Антоновичів у березні, 1990 р. за її книжку: "Feminists Despite Themselves: Women in Ukrainian Community Life, 1884-1939", що видав у 1988 р. Канадський Інститут Українських Студій.

Це третя з черги нагорода, що одержала авторка за згадану книжку. Жюрі VII Наукового Конкурсу ім. Лесі і Петра Ковалевих, яким відує Союз Українок Америки відзначило нагородою у 1985 р. рукопис книжки. У листопаді, 1989 р. вона одержала премію ім. Барбари Гелт за найкращу славістичну працю про історію жінок. Премію встановила 1989 р. Асоціація жінок — славістів (США).

Появився вже другий наклад книжки. Внедовзі буде видана в українському перекладі.

ЛИСТ З УКРАЇНИ...

2 квітня 1990 року 2-га година дня. Площа Ринок у Львові заповнена багатьма тисячами людей. Слухаємо перше засідання депутатів обрали до Міської Ради м. Львова.

Від церкви св. Юра іде велика процесія. Люди несуть прапор освячений митрополитом Стернюком. Від імені львів'ян наказ депутатам передає Орест Карелін: "Просимо, добийтеся, щоб замайорів наш прапор над містом". Депутат Василь Шпіцер обіцяє, що група депутатів від Демократичного блоку зробить все, щоб таке рішення було прийняте. Депутати заносять прапор в Міськраду. А ми співаємо "Боже великий єдиний, нам Україну храни" і віримо — сьогодні або завтра замайорить на ратуші наш національний стяг.

...Другий день вслухаємось в кожне слово депутатів (гучномовці виведено на вулицю). І ось, нарешті, звершилося. Під час голосування за підняття Українського національного прапора над міською ратушею лише 6 депутатів із 143 проголосували проти. Народний депутат Богдан Котик зачитує положення "Про застосування національного прапора у м. Львові". В цьому документі сказано, що цей прапор — історично складений символ державності українського народу, який супроводжував його на всіх етапах історичного розвитку. Від сьогодні, від 3 квітня 1990 року, наш національний символ постійно майоритиме на будинку Львівської ратуші і на вершині Високого

Замку. У дні національних свят його вивішуватимуть на підприємствах і установах, на житлових будинках.

Вітають нас усіх з цим історичним торжеством народні депутати України Ростислав Братунь і Вячеслав Чорновіл. Братунь просить розказати про цю історичну подію своїм дітям, внукам і правнукам. Чорновіл запевняє, що прапор цей висітиме доти, доки вони, обранці народу, будуть при владі.

На очах у багатьох тисяч львів'ян піднімаються на вежу депутати — Євген Шморгун, Стефанія Шабатура, Зіновій Саяк. За якусь хвилину в безхмарне львівське небо здіймається синьо-жовтий стяг. Багатотисячна громада вітає прапор могутнім вигуком: Слава! Слава! Стріляють гармати на Високому Замку, б'ють дзвони в церквах і лунає над древнім містом національний гімн "Ще не вмерла Україна".

Скільки себе пам'ятаю, я не бачила щоб сивоголовий наш Львів так радісно плакав тремтливою сльозою багатьох посивілих і юних львів'ян. Починаємо вчитися від робітника і хлібороба, від вченого і поета свою велику тисячоліттями писану історію, що її нам і досі подають в урізаному варіанті. Вичаплюємо із себе невігластво, поволі стаємо народом, що заслуговує стояти на одному щаблі з цивілізованими націями світу. Сподіваємось на це, нас 51 мільйон!

O.A.

УКРАЇНСЬКІ ЖІНКИ В "РУСІ"

Вже вдруге 90 Відділ США у Філадельфії відзначив імпрезами літературну і громадську діяльність Євгена Сверстюка.

Весною минулого року, на жаль, без участі соленізанта, ми відсвяткували його 60-ліття. В суботу, 30-го грудня 1989 р., відбулася зустріч з Євгеном Сверстюком. На залі були присутні його син — доктор Андрій Сверстюк і Ліда Сверстюк.

Численну публіку привітав д-р О. Білик, голова Злученого Українського Американського Допомогового Комітету.

Про творчість Євгена Сверстюка річево розповів д-р Ярослав Рудницький.

Євген Сверстюк читав свої поезії та наświetлив позитиви і негативи "двох світів": комуністичного і демократичного.

Надія Світлична читала вірші.

Опісля виступила наша членка, співачка-сопрано Надія Оранська, при фортепіановому супроводі Лесі Рудої. Відспівала декілька пісень і на закінчення виконала нову композицію проф. Юрія Оранського до слів Святослава Караванського: "На кордоні ССРСР".

Ведуча вечора: Віра Кліш, голова 90-го Відділу.

Членки 90-го Відділу вдоволені, що мали ще одну нагоду почути Євгена Сверстюка, глибокого мислителя, письменника, поета, критика і каторжника советських тюрем.

В приватному домі Євген Сверстюк радо розповів про "Жінок в Русі".

П. Розкажіть нам про участь жінок в Народному Русі України.

В. Жінки в Русі відіграють ту саму роль, що і в житті, вони голови тіньових кабінетів. Гетьмани, які увійшли в історію, часом були керовані своїми дружинами. Взагалі, українська жінка була далеко помітнішою постаттю, ніж говорить про неї історія. Історія виділяє тільки офіційні фігури.

Не можемо сказати, що в нас жінка грає якусь третю роль. Я тільки сказав би, що за своїм соціальним положенням вона надзвичайно поневолена, вона страшенно пригнічена життям. На ній тримається сім'я, діти і вона ще й приносить додому заробітну плату. Попри це все вона все ж таки вибивається в громаді. Я знаю жінок, які беруть активну участь у Русі — не голосну участь, але вони мають великий вплив на середовище, на своїх колег. Першою, мабуть, треба назвати Ларису Скорик, професора естетики Київського Художнього Інституту. Вона була помітною постаттю в роки, коли ще всі мовчали і хотіли бути непомітними. Її постійно хотіли звільнити з роботи і вона ніколи не відмовлялася від своїх позицій, вона була, так би мовити, офіційним дисидентом. Її може рятувало прізвище чоловіка відомого композитора Скорика. Вона про це не любить говорити, і коли її запитують, чи вона має відношення до Скорика, відповідає — "можливо деяке відношення маю". З її участю оформлювали залю до З'їзду. Лариса Скорик невтомна жінка — вона спить по

три години на добу. Вона завжди не в суєті, а в русі. Це людина великої культури. Не випадково їй належить розділ етика в програмі Руху. Вона дуже цікаво виступає, виразно, чітко і принципово судить про речі. Чоловікам не раз бракує такого тверезого, чіткого і ясного жіночого судження про людей, речі і події. Часом люди можуть багато міркувати про творчість Олесь Бердника, але Лариса Скорик може сказати тільки три речення, і вони є остаточні, щоб більше не вертатися до цієї теми.

Мені пам'ятна картина з вечора Бориса Дмитровича Антоненка-Давидовича. Виступали чоловіки. Потім дали слово Ларисі Скорик. На мою думку, це було слово, задля якого треба було прийти на цей вечір. Вона говорила коротко про атмосферу, коли порядних людей боялися, так, як боявся коменярів в громаді чистенькій і помитій. Борис Дмитрович був людиною одвертою, прямою, він не ховав правди свого минулого. Його щораз більше переслідували, інші — уникали. Лариса Скорик його відвідувала, як не забували його й інші одважні жінки — справжні мирносиці. На згаданому вечорі вона розповіла про цю атмосферу відступництва, про малодушність, яка і нині намагається виправдатися. Лариса належить до тих людей, що не визнають ніяких причин і обставин не бути порядними. Взагалі дуже цікаві судження цієї людини великого артизму, великої культури і принциповості.

Я також назвав би дуже цікаву, активну жінку

вчительку з Умані Таню Черномаз. У неї двоє дітей, в сім'ї вона зараз вже не має коли бути — вона завжди в Русі. Вона будить сонну Умань. Навколо неї гуртується все живе, вона вміє розмовляти з тими сонними людьми, вона вміє ставити їх перед фактом і ставити їм запитання. Словом, вона дуже активна і безстрашна. Вона належить до тих багатьох, про кого ми мало знаємо, але на яких тримається все. Якщо хтось скаже, що в Русі мало жінок, то просто тому, що беруть тільки загальновідомі імена. А тим часом є багато імен відомих в районі, по селах, які роблять всю роботу. В Товаристві Української Мови і на вечорах, на яких мені доводилось виступати, велику роль відіграють жінки. Чоловіки — більш таку собі офіційну. Не уявляю, що значило б голосне нині містечко Бровари без учительки Марії Овдієнко... Справжню роль душі якоїсь справи часто відіграють жінки. Чи вже досить я сказав про наших жінок?

П. О, ні, це не досить. Розкажіть про інших.

В. Якщо я скажу про Ніну Матвієнко, то це не буде "про інших". Коли у 70-ті роки все мовчало і ховало лице, співала — голосила за нас усіх українська душа в постаті Ніни Матвієнко. Але це особлива постать. Розкажу от про Галину Антонюк, Скромна, мало помітна людина. Колишній чоловік її — відомий дисидент Зіновій Антонюк. Син — активіст Руху Панаас. Вона — довідкове бюро Руху. Людина, яка завжди там є, яка про все скаже і скаже правду. Їй довіряють і її ніхто ні в нічому не підозріває, ні "зліва" ні "справа".

Є у нас жінка, яку мабуть знають з преси — Ліда Орел. Це дружина відомого композитора Леопольда Яценка. Леопольд Яценко залишається отаким вічно молодим керівником хору може завдяки підтримці дружини. Вона працює в етнографічному музеї просто неба в селі Пирогів. Вона вічно воює з цими мавпами, поставленими на культуру, щоб її глушити. Вона воює з ними безцеремонно і без дипломатії. Вони їй не можуть звоювати тому, що вона страшенно справжня. От, така справжня, як Ліна Костенко, як особа. Це особа от і усе. І через цю особу не переступиш. Цікаві її виступи на мітингах. Короткі, дуже прямі і це імпує теперішній публіці. Публіка затужила за правдою, за одвертістю. Їй обридло крутість, дипломатія і маскування. Виводять якогось професора-філософа, він починає "жувати" і нудити оте партійне слово аж поки його свистом не проженуть з трибуни. Нарешті з'являється Ліда Орел і говорить такі речі, що публіка просто в захваті. Публіка гукає: "Дайте ще слово тій жінці з Черкащини — Тараненко". Або: "Дайте ще слово тій жінці з Бердянська". І вже знають, що коли ця жінка візьме слово — не лишиться місця для міністра освіти, хоч вона працює тільки учителькою в тім міністерстві.

Не можна не сказати про всім відому Михайлину Коцюбинську. В неї головне те, що я вже підкреслював у інших жінок — справжність і принципність. Вона нігде не знічується, не здрібнюється до ситуа-

*Євген Сверстюк.
Evhen Sverstiuk.*

ції, до обставин. Михайлина Коцюбинська завжди залишається Михайлиною Коцюбинською, не зважаючи на обставини. В шестидесяті роки вона з тими, хто тримає прапор, або з тими, хто робить справу. В період арештів вона не зникає, не викручується і не боїться. "Раз так суджено, то так суджено". Мені пригадується один епізод. Була присутня при одній розмові і один такий собі чоловік партійного пошибу з Інституту Літератури почав журити: "І нащо такий інтелегентній, естетці Михайлині Коцюбинській зв'язуватися з такими літературними критиками, з такими публіцистами, з людьми, коло яких вічно є якась зона небезпеки. Навіщо це здалося Михайлині Коцюбинській? Коли вона створена зовсім не для боротьби. Вона створена для того, щоб писати прекрасні роботи з естетики. Вона добрий літературознавець. А що вона може в цій боротьбі, коли вона навіть не може сказати того слова, яке треба часом сказати?" "Можу!" — сказала Михайлина Коцюбинська. І він зник.

На Шевченківській конференції ми сиділи з нею разом. Конференцією ще й досі керує Новиченко, чоловік, якому повинно б бути соромно дивитися в дзеркало та зустрічатися з людьми.

П. Чи він ще й досі на цьому становищі?

В. Він академік. У нас взагалі певна категорія, "повій", (я нарешті сказав це слово) перетворилася в категорію вчених — академіків.

П. Чи це правда, пане Євгене, що, коли б чоловіки мусли стояти в черзі так, як це роблять жінки, то скоріше дійшло б до перебудови?

В. Думаю, що дуже багато функцій жіночих треба було б передати чоловікам. Чоловіки швидко лібералізуються, так би мовити, звільняються від багатьох обов'язків, в тому числі від елементарного і основного. Я маю на увазі, розуміється, наших чоловіків із партійними квитками і з забезпеченими посадами — їм затишно. Але їх стільці пов'язані з перебувальною. Часом це люди замітники, люди пригладже-

ні, вирощені в комфорті і в достатку, вони не мають поняття ні про яку справжність — вилазять з машини, йдуть до ліфту, а з ліфту в кабінет, а потім знов те саме в зворотному порядку. В них немає справжності життя і вони не розуміють багатьох речей. Вони не розуміють, що таке дитина, хвора дитина, що таке нагодувати, навести лад. Словом, на жінці тримається багато обов'язків.

П. Чи ви зустрічали жінок дисидентів?

В. Мені згадується, як один рік після Чорнобиля ми влаштували екологічну демонстрацію на Хрещатику і як навколо нас зібрався гурт т.зв. авганців чи омонівців, тих всіх стукачів, тих всіх таємних поліцаїв. Фактично всю справу вела дисидентка Іна Чернявська, дружина Сергія Набоки. Вона взяла дитину на руки і почала розказувати, який є обов'язок людини, чого вона повинна домагатися — про право людини бути людиною. Не такими манекенами в штанах, які стоять навколо. Трудність була в тому, що це все говорить по-російськи, а вона до них по-українськи — до речі, вона сама не українка. То треба було подивитись на цю жінку, щоб оцінити жіночу мужність. Але, у зв'язку з вашим запитанням про жінок дисидентів. Може це питання в нас не досить висвітлене, а це незвичайно цікава сторінка в нашому суспільному житті. Що значить бути дружиною дисидента? Це бути гною на роботі, це утримувати дітей, це їздити на побачення, це ходити на виклик і на допит. На першому місці можна згадати Льолю Світличну. Льоля заслуговує на перше місце ще й тому, що Іван Світличний інвалід і фактично він живе тільки завдяки їй. Вона йому і дружина, вона

йому нянька, лікар, економка, словом, вона його тримає на світі. Але була вона страшенно активною і тоді, коли він був здоровий.

Я б підкреслив також самовідданість Віри Лісової. Її чоловік — філософ, який зовсім не народився бути зеком і дисидентом. Просто був порядний чоловік, який став під колесо, коли всі тікали подальше від того місця, де гуде Молох.

Так само і дружина Євгена Пронюка Таня. І моя дружина Ліля дуже виразна і чарівна особа. Словом, про знаних і про їх дружин це окрема тема, про яку треба буде написати, а не говорити.

П. Яка ваша думка про жінок тут на еміграції? Скажіть щиро, що ви думаєте, без жодних суперлятивів.

В. Я чув про жінок від невгомної і всім відомої Оксани Яківни Мешко. Вона взагалі категорична в судженнях і вона сказала, якщо там є сила, перед якою треба спинитися, то це жінки. Вони все роблять, на них все тримається. Сам я маю справу переважно з чоловіками, вони мене провадять від одного зібрання до другого. Але я відчув, що тут жінки надзвичайно активна сила, я сказав би гуманізуюча сила. Із тих зустрічей, які в мене були, я відчув, що Оксана Яківна дуже цінить жінок в Америці не безпідставно.

*Євген Сверстюк щасливо повернувся до Києва!
На все добре, пане Євгене!*

*Розмовляли і записали
Наталія Дануленко і Віра Кліш*

З НОВИХ ВИДАНЬ

Євген Сверстюк

ПЕРЕБУДОВА

ВАВИЛОНСЬКОЇ ВЕЖІ

(Чорнобильська притча)

Видавництво "Сучасність", 1990, 2 вид., 50 стор. ISBN 3-89278-023-4 Ціна: 5,00 ам. доларів

Наша найновіша публікація — філософічний трактат відомого на Заході правозахисника, вченого психолога, літературного критика, довголітнього в'язня радянської системи — Євгена Сверстюка, сьогодні — діяча Руху та голови Української асоціації незалежної творчої інтелігенції. Мета авторської праці — відповіді на такі питання:

"Куди йде людина без Бога?"

До чого привели тотальні експерименти ХХ віку над людиною, над природою, над усім, що несе в собі тайну творіння?

Які уроки світові може дати країна, яка явилась перед нами притчею під іменем "Чорнобиль"?

Який урожай віщують зерна насильства і смерті, посіяні в Україні за роки терору і геноциду?" ("Слово до читача", стор. 5).

Брошуру можна набути в книгарнях, у Видавництві "Сучасність" чи в його представництві в США:

В Європі:

SUČASNIST
Mullerstr. 33, Rgb.
8000 Munchen 5
Tel.: (089) 26-37-73
Fax: (089) 26-58-89

У всіх інших країнах:

Sučasnist / Mr. Y. Smyk
744 Broad St., Suite 1116
Newark, NJ 07102-3892
Tel.: (201) 622-0545
Fax: (201) 622-1933

УСТАНОВЧИЙ З'ЇЗД СПІЛКИ НАРОДНИХ МАЙСТРІВ УКРАЇНИ

Збулася давня мрія народних майстрів декоративно-прикладного мистецтва України; 26 січня 1990 року з'їхалися делегати від усіх областей основних осередків народного мистецтва в Жовтневий палац м. Київ на Установчий з'їзд Спілки народних майстрів України. Рівно о 10-ій годині ранку розпочав роботу з'їзд. В залю внесено прапор Спілки, емблему з образом Богині Березині, двадцять цехових хоругв ткачів, гончарів, різьбярів, вишивальниць, ковалів, золотарів, майстрів декоративного розпису. В емоційно схвилюваному настрої всі присутні встали та щиро вітали подію. Три роки йшла підготовка до з'їзду, був створений організаційний комітет. Прийнята спеціальна постанова Президії Верховної Ради УРСР. Відкрив роботу з'їзду Петро Петрович Толочко — член-кореспондент Академії Наук, голова правління Товариства охорони пам'яток історії та культури, голова Оргкомітету. Основну доповідь вголосив Володимир Михайлович Прядка, секретар правління Спілки художників України, заступник голови. Він детально охарактеризував стан сучасного життя народних майстрів, людей, які зберегли, донесли до наших днів художні надбання минулого. Він акцентував увагу на цілому ряді проблем. Йшлося про захист творчих, авторських, економічних, соціальних інтересів народних майстрів та осередків традиційного мистецтва, організаційної єдності, забезпечення народних майстрів сировиною, допомога приміщення, тощо. Виділена думка, що творча спілка народних майстрів має визначити критерій, напрямні, зберігати в чистоті ідеали народної естетики, дбати про майстрів, їхній доробок як генофонд української народної культури, забезпечувати спадкоємність традицій народного мистецтва. Доповідач наголосив на основні завдання Спілки народних майстрів України: відродження традиційних видів народного мистецтва: килимарства, плахтового ткацтва, гончарства, малярства, іграшкарства, ковальства, мосяжництва та ін., виховання молодого покоління народних майстрів, збирання колекцій та створення музеїв, популяризація народної художньої творчості, видавнича діяльність тощо.

Після доповіді активно, один за одним, виступали народні майстри — художники, мистецтвознавці. Йшли дискусійні розмови про статут народних майстрів, про те, щоб визнати народних майстрів творцями духовних цінностей народу, взяти їх під опіку.

Виступило на з'їзді понад 32 делегати. Було багато запитань, реплік, доповнень. В демократичному характері люди говорили про наболілі питання, ділились думками, пропозиціями, як краще організувати осередки народних майстрів на території усієї України, щоб зробити все можливе для дальнішого

зберігання і розвитку художніх надбань минулого. Висловлювались пропозиції, щоб художники-професіонали зосереджували свою активність в праці Спілки художників. Менше опікунства, а більше свободи у праці народним майстрам.

27 грудня з'їзд продовжував роботу. Змістовно виступали заслужені майстри народної творчості — Великодна О. К. з Полтавщини, Кот У. П. з Ровенщини, Вінтоняк Г. Г. з Коломиї.

Дискусійно і уважно підходила кожна делегація з усіх областей України щодо обрання своїх представників до Великої ради Спілки та ревізійної комісії, створення осередків та ін.

Установчий з'їзд Спілки народних майстрів України затвердив з доповненням Статут спілки народних майстрів України, обрав Велику раду і голову Спілки В. М. Прядка. Важливо, що розроблено правовий статус народного майстра.

З'їзд затвердив свою роботу. Делегати встали. Внесли цехові корогви і прапор із зображенням Богині Березині. Хочеться вірити в добре життя Спілки, щоб жило і квітло народне мистецтво України, працювали її народні майстри.

О.Ч.

КОЛО СКРИНІ

Солончиха сиділа перед розкритою скринєю біля неї стояла Хведора і з жадібною цікавістю дивилась на кожну річ, яку виймала мати і, уважно обдивившись, одкладала набік, на застелений чистим рядном піл.

Одна по одній переходять з скрині плахти, сорочки, платки, рушники.

Дівчина пасе очі на тій красі, до якої з самого малку мала заздрість, та не могла досягнути, а ось тепер буде володіти нею.

Платки: великий вовняний з довгими торочками і квітками по вуглах; знову шовковий вишневий, мінястий; шовковий синій; зелений у кратках... Довгі рушники старинні, ще з козацьких часів, з рясними виводами й пишними квітками, що мов виростають з дрібного глечика на обох краях.

— Оцей ще од бабиної матері, — примовляє Солончиха, обережно перегортаючи рясно вигаптований рушник, дуже змитий і гладенько укачаний. — Мати вішали його тільки на Різдво, та на Великдень, та ще як видавали мене. Я повісила тільки двічі за весь мій вік, а оце буде утретє на твоє весілля.

— Тепер на такі й моди немає, — відповідає Хведора. — Уже на ньому і заповоч зблідла.

— Зблідла, бо може не першу сотню на світі живе, зате йому й пошана.

Дівчина нехтуючи підтягла губи.

З скрині виступив великий "дамковий" обрус.

— А цим застелимо стіл на весіллі. — Солончиха затримала його у руках і замислилась на хвилинку. — Пряла на нього, як ще дівувала. У тітки Гапки збиралися... А гарно було на тих досвітках! Прядемо та співаємо... А як виткав його вже дід Савустян, пішли ми з матір'ю у беріг вибілювати. Поки мати у річці другі намочують, а я цей по травиці вистилаю. Коли це батько твій, тоді ще парубком був, висунувся з-за куща, та смик мене за рукав! Я так і затрусилася. Ох, мені лишенько! Не можу слова сказати, бо як мати оглянуться — що мені тоді буде! А він усміхається та тягне мене за куці; тоді каже тихо, щоб не почули: "Уже не довго нам отак ховатися. На тому тижні прийдуть до вас старости".

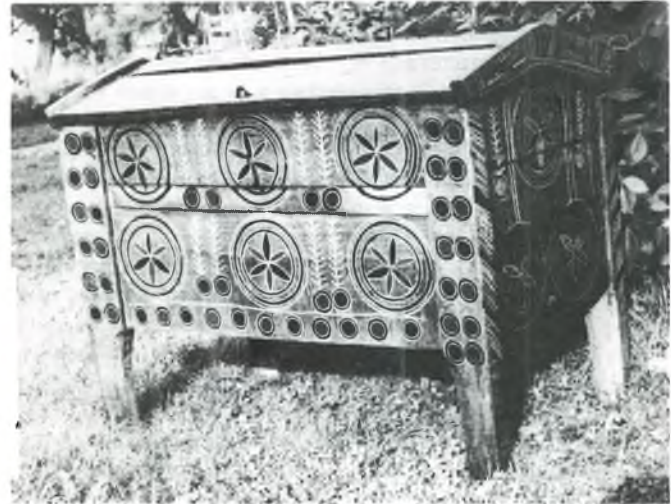
Хведора дзвінко сміялася:

— Скільки ж то жаху прийняли, щоб побачитись та побалакати! Та й погано ж вам тоді жилося! Не вільно! Хай Бог милує! А якже вийшло зі сватанням?

— До Зелених Свят і побралися. Саме оцю скатертину у скриню мені поклали. То вже усі баби вихваляли її, як скриню розбирали!

Пішов і обрус на купку.

— Мені ота сорочка гарна, — сказала Хведора, заглядаючи у середину скрині.

Мати витягла тонку білу полотняну сорочку, усю вишиту вирізуванням. Була вона ніжна і багата, з широкими рукавами, засіяними прозорими зірками, з широкою лиштовою на уставці.

— Гарна, нема чого й казати. Тепер так не пошують.

Солончиха розправляла уставку і придивлялася до одного місця.

— Тут вона вже поцірована.

Хведора нахилилася ближче, розглядаючи.

— Я не бачу, ніяк не помітно.

— Бо добре зроблено, то й не помітно, а було розірване.

Мати усміхнулася.

— Ото через який час, як ми побралися, та й почала чіплятися до мене свекруха то з тим, то з тим, так як водиться. Усе їй не догодю. Я мовчу, та стараюся, аби мені Івана не розсердить, а воно не на краще, та на гірше стає. Коли це одного разу, в неділю, як ми з свекрухою біля печі поралися, десь я її горщика рогачем зачепила. Ох, як скипить вона, як визвіриться на мене! Як штовхне мене од печі! — мало я до долу не впала; а тоді схопила мене за хустку, хотіла зірвати з голови, а тут саме Іван у двері, як побачив, то так і підскочив до нас. Схопив мене за рукав і одкинув на бік, а сам заступив мене собою, та тоді до матері:

— Мамо, щоб мені цього ніколи не було! Я не дам вам своєї жінки бити! Як ми не вгодні вам, то підемо собі од вас служити, а так нікому життя не буде, коли заведем розрайку.

Погримала моя свекруха, побурчала та й утихомирилася. Так ми з нею і до віку лагідно прожили. А рукав розірвав на мені тоді Іван, та я його знову цілим зробила...

Вона ніжним поглядом повела по уставці й згорнула сорочку.

— Зроду не стала б я зі свекрухою жити та догоджати їй, — гордо сказала Хведора. — Я під тією умовою і заміж іду за Степана, щоб мені не знати ніякої рідні. А подумав би він тільки зачепити мене пальцем! Зараз же покинула б його!

— То ви тепер вередуєте, а за наші часи не насміли б того й подумати. Мені й тепер слухати чудно. Ну, а як же зять? Він теж скаже: не хочу твоєї рідні знати!

— А не хоче, то як хоче! Силувать не буду. То вже як йому подобатиметься!

Солончиха похитала головою, збигаючи на вуглик бурякову стьожку.

— Без родини і свята немає. А у нас як же то весело було, як діждемо їхати на другий день Різдва до моїх батьків. Запрягається пара коней, санки заслані квітчастим килимом. Сніг рипить під полозям. Я в кожусі, ще й комір піднятий. Коні добрі, за гулянку перебігти тих п'ятнадцять верст. Тут нам радіють, зустрічають нас; а ми з собою гостинців привезли. Сажують нас за стіл та частують. Ми своїм хвалимося, а вони своїм. Весело та гарно, не хочеться і додому вертатися.

А як ти знайшлася, то справляли хрестьбини! Поз'їдилася уся рідня й хати мало було. Мене обмостили на полу і накрили плечі оцим вовняним платком у квітках. Порядкувала у хаті тітка Любка, твоя хрещена мати, а свекруха лишилась біля печі та страв. Понапікали та понаварювали усього такого доброго, що довго потім згадували на хрестинний обід. Дід Оверко пішов танцювать з тіткою Горпиною, а дядько Хведір йому на перейми. Сміха було!..

— Та й без рідні веселих гостей можна мати, — зауважила Хведора.

— Чуже не своє!

На піл складалися по одному платки.

— Оцей зелений материнський. Вони в нього ще

Продовження на стор. 19

Copyright: Surma Book & Music Co. MCMLXXIII

Ярослава Сурмач-Мулз. Artist Yaroslava Surmach-Mills.

ВЕСІЛЬНІ СКРИНІ ГАЛИЦЬКОЇ ЗЕМЛІ

*"ДОБРА ГОСПОДИНЯ, КОЛИ ПОВНА СКРИНЯ" —
(Словар укр. мови Грінченка)*

"Скриня" в Грінченка не переводиться на російське — "сундук". В новіших словниках вже прийнято вживати такої назви, як синоніму. Назва "скриня" пішла з латинського — "скрініум" (італійське "скріна"). В нашій статті йдеться про "Весільну скриню", яка побутувала в гірських і підгірських околицях Галицької землі.

Практично, описувані скрині ще існували при кінці 20-их років нашого віку. Ще були майстри-скринники, які їх виготовляли і розвозили по ярмарках. Сьогодні виконати таку скриню неможливо: немає майстрів, загубилася технологія їх виготовлення, немає відповідного матеріалу. Матеріалом для виготовлення скринь було, як правило, букове дерево. Воно виявилось довготривалим, скрині виготовлені на початку минулого сторіччя, хоч поточені шашелем, ще й сьогодні виглядають добре. Дерево купувалося "на пні". Різалося ковбани довжиною одного метра і по певній схемі кололося. Треба було вміти вгадати характер дерева. Якщо воно погано кололося, майстер мав втрати. Сушилося поколоті поліна над колобою протягом двох тижнів.

Як бачимо, майстер не мав під рукою тартачних дощок. Він їх "вирубав", а відтак мусів вигладжувати спеціальним прибором, що називався "скібелька".

Приблизні розміри скринь: ширина — один метр, глибина — 50 см, висота 80-90 см. Частина висоти припадала на ніжки, які бували досить високі. Скрині приходилося стояти на глиняній підлозі і треба було її ізолювати від вогкості. Віко скрині має вигляд двоспадистого дашка. Дощки з'єднувалися в той спосіб, що верхня окремою виглобиною накри-

вала спідню відповідно загострену. Вся конструкція держиться на дерев'яних кілках. Якщо вибити кілки зі своїх гнізд, то скриня розпадається на компактно збите віко, дві бічні стіни з ніжками та біля 9-ти дощок, які утворюють передню й задню стінки та дно.

Зібрану з окремих тут описаних елементів скриню, після нанесених різьблених візорів, треба було покрасити. Для цього вживалося краски виготовленої з вільхової кори та з тернини. Обстругувалося кору і варилося з неї краску. В минулому сторіччі не вживалося інших красок крім чорної. Її здобували розводячи сажу з комина на курячому білку. Тільки на початку ХХ сторіччя, бувало, вживали для покраски синьку, а замість вільхової фарби вживали магазинних красок.

Очевидно, весільна скриня була мрією дівчат, які збиралися виходити заміж. Вони разом з матерями старалися заповнити їх всяким добром на нове життя. В них складалося призначені до вивозу з рідної хати "скарби", спомини про дівування, там вміщувалася святкова одежа, подушки, верети, біжутерія. Як весільна молода їхала на нову домівку, то дружби старалися "тріскати" віком скрині.

Про скрині співалося в ладканках і коломийках:

"Ой, даю я ти штири волоньки
з широкої обори
тай даю я ти нову скринечку
й з нової комори.

Всього ти даю, що дома маю
Доленьки ти не вгадаю...

Свахи співають: "Ой, далисте нам скриню, то дайте й господиню". І співають від молодої:

"Час би, таточку,
Сиві воли впрягати,
Час би, матінко,
Скринечку рихтувати...

Коломийка: "Западь мені, моя мамко,
мальовану скриню,
бо я не йду на служницю
але на газдиню.

Весільна скриня.
Wedding chest from Halychyna, Ukraine.

ІВАН ГУЩАК

ЦВІТЕ ДО МАТЕРІ ЛЮБОВ

*Жінка для розквіту,
Теща для привіту,
А мати рідна краще від усього
світу.*

Народна мудрість

На вишитому рушнику
Я прочитав цю мудрість звісну.
Вона — як сповідь і як пісня
В пісень безсмертному вінку.

О скільки тих пісень-лілей
Про сиву матір в нашім краї.
А хтось її в куток ховає,
Щоб краще бачити гостей.

Не ображаймо матерів,
Які живуть, живуть лиш нами —
Своїми донями, синами,
А внуками — і поготів.

Не спекулюймо на любові,
На їх довір'ї і журбі.
Кров матері — в мені, в тобі,
У кожнім вчинку, в кожнім слові.

Тож не забруднюймо цю кров
У дні буденні і святкові.
На вишитому рушникові
Цвіте до матері любов.

Ой, дайте ми, моя мамко,
Когутика в скриню,
Аби мене рано будив
молоду газдиню.

Ладканка від імені матері молодої:

"Ой, не бував зьитенько не бував
Лише прийшов зьитенько вбрабував,
Взяв червоні воли із обори,
Та й мальовану скриню з комори,
Та й писані верітечки з постелі,
Та й пухові подушечки з-під стелі.

Не може нас не вражати давнина і чистота предвічних народних обрядів і звичаїв. Сьогодні вже ні "скриночок не дають", ні "воликів не впрягають", але весільні гості, свахи про все те не забувають і не перестають співати пісень, які колись складали чисті, щирі люди, їх предки, які не вміли ні читати ні писати. Такими самими невченими були майстри-скринники, які виготовляли своїми руками гарні, як писанки, весільні скрині.

ЯРОСЛАВ КОВАЛЬ

Львів, 12.ІІІ.1990

ЛЕБЕДІ МАТЕРИНСТВА

Мріють крилами з туману лебеді рожеві,
Сиплють ночі у лимани зорі сургучеві.

Заглядає в шибку казка сивими очима,
Материнська добра ласка в неї за плечима.

Ой біжи, біжи, досадо, не вертай до хати,
Не пуцу тебе колиску синову гойдати.

Припливайте до колиски, лебеді, як мрії,
Опустіться, тихі зорі, синові під вії.

Темряву тривожили криками півні,
Танцювали лебеді в хаті на стіні,

Лопотали крилами і рожевим пір'ям,
Лоскотали марево золотим сузір'ям.

Виростеш ти, сину, вирушиш в дорогу,
Виростуть з тобою приспані тривоги.

У хмільні смеркання мавки чорноброві
Ждатимуть твоєї ніжності й любови.

Будуть тебе кликати у сади зелені
Хлопців чорночубих диво-наречені.

Можеш вибирати друзів і дружину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину.

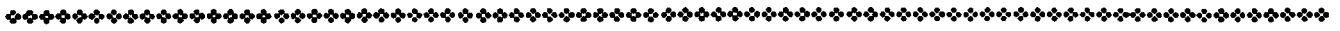
Можна вибрати друга і по духу брата,
Та не можна рідну матір вибирати.

За тобою завше будуть мандрувати
Очі материнські і білява хата.

І якщо впадеш ти на чужому полі,
Прийдуть з України верби і тополі,

Стануть над тобою, листям затріпочуть.
Тугою прощання душу залоскочуть.

Можна все на світі вибирати сину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину.

Закінчення із стор. 17: КОЛО СКРИНІ...

дівкою прибиралися. А це мій дівочий вишневий. Вже як засватана була, то наділа його на Великдень до церкви. Була на мені оця сорочка з виноградом. Бач яка широка мережка у полях, а плахта ота шовком перетикана, ще од матері мені перейшла. Така легенька та зручна! І китички на вуглах не позби- валися. Ось і зелена запаска, і червоні чоботи.

— Я б усе те давно у свій час поносила. Тепер вже тих чобіт ніхто не надіне до церкви, — сказала дівчина.

— Тепер не уміють так гарно прибиратись, як колись. Поначіпляють на себе хто його зна й чого. А у нас було, як намисто, так намисто. Оце бач девять разків самого доброго намиста, та разок справжнього бурштину і золочений дукач. Ніхто його на ярмарку не купував, так він і переходив од матері до дочки, не пам'ятають і відколи. Хустка пов'язувалася рівненько, ніде не схибне, і маленькі ріжечки так не притиналися шпилькою, як потім повелось, а так, щоб трошки одставали поволі.

Як вийшли ми вже після розговіння на той Великдень гуляти, так усі баби, що сиділи на горбочку, казали, що не було в церкві гарнішої дівки над мене.

— Тоді воно гарно було, а тепер би сміялися, якби я так прибралася, — одказала Хведора. — Я собі щось пошю з того зеленого шовкового платка, а оцією плахтою накриватиму ослінчик у своїй хаті

на свята. Не турбуйтеся мамо, я її доглядатиму.

Солончиха зітхнула й витягла зі скрині золотий очіпок з зеленою стьожкою. Лице їй прояснилось, очі засяли веселим світлом.

— Оцього очіпка знаю, що не надінеш, нехай лежить у твоїй скрині на спомин од матері; та й своїм дітям розкажи, звідкіля він узявся. Як розпустили мені косу на весіллі та переплели на дві й наділи мені оцей очіпок, а я глянула тоді на Івана, а він на мене, та так же глянув, що і досі згадую, як у той день. Тоді, по закону, прибив він мені його держалом шаблюки, та й каже: "Щоб усе життя міцно на голові тримався", а світилки заспівали.

— Боже мій! — скрикнула Хведора, сплескуючи руками. — Щоб ото я дала себе на весіллі по голові бити! Не діжде мій чоловік того і для закону! То вже старі забобони; пора їх одкидати, щоб соромно не було. Ми своє весілля по новому справлятимемо. Як буду показувати своїм дітям ваш очіпок мамо, то розкажу, щоб знали, з якої неволі вони вибилися.

На вулиці у цей мент почувалися балачки й сміх. Дівчина схопилася.

— Побіжу тепер од вас, мамо! — Ви уже самі поскладаєте, — гукнула вона на порозі й вискочила за двері.

Солончиха лишилася сама перед розкритою скринією. У руці вона держала очіпок, очі її в задумі втопилися в далеке минуле, а на устах затримався легенький усміх.

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА ПЕРЕБУДОВНИХ РОКІВ

Українське діяспорне суспільство зі захопленням, зацікавленням, але й також зі скептицизмом слідкує за тими культурно-політичними змінами у багатогранному житті свого материка, що почавши з 85-го року, спершу досить обережно, а останні два роки швидким темпом оживили суспільно-політичний та культурний краєвид, який від кінця 60-их років перебував у стані прогресуючого заледеніння. Журнал "Сучасність" надрукував в січневому числі 90-го р. вже й перші синтетичні огляди цих змін, у яких три літературознавці: Марко Павлишин, Богдан Рубчак та Борис Шнайдер під рубрикою: "Нова література в Україні" діляться своїми думками про розвоєві тенденції цих останніх років. Автори підходять по різному до літературних та культурних явищ сучасної України. При тому Марко Павлишин піддає розвиток соціологічній та культурологічній аналізі, вирізняючи два різні типи перебудови, що залишили свій відбиток на літературних творах. В першому йдеться про зміни в соціалізмі в напрямку гуманних демократичних основ, в другому про зміни прагматичного суспільнополітичного характеру, що були зумовлені потребою покращання економічного життя. На цьому тлі він і інтерпретує появи книжок, різних статей та дискусій в пресі та журналах України.¹ Куди обширніша праця Богдана Рубчака² ставить собі за завдання викрити напрямки переорієнтації літературної критики, яка досі мала неабиякий вплив на розвиток літератури, в меншій мірі він звертає увагу на ті молоді поетичні голоси, що заговорили останнім часом і вписалися в сторінки найновішої нашої літератури. Борис Шнайдер зі свого боку зосередився на неофіційних поетах, що дійшли до нас по через неформальні видання останніх трьох років. Вони друкувалися в "Українському Віснику", "Кафедрі", "Євшан-Зілли", "Карбах Гір", "Порогах" та інших виданнях меншого об'єму. Йдеться про таких поетів як Атена Пашко, Степан Сапеляк, Василь Барладяну, Іван Сокульський та інші.³

У нашому причинку ми хотіли б поділитися з нашими спостереженнями над процесом перебудови літературного життя, як воно віддзеркалюється в новіших книжкових виданнях, передруках та статтях в тижневику "Літературна Україна" та декілька літературних журналів Києва та Львова, при чому постаємося охопити ширше тло культурного життя України, яке зазнало і зазнає дедалі досить радикальних змін. Зміни йдуть головно в оцінці літературних явищ, де відбувається радикальна відідеологізація, засудження сервілізму, що диктував літературознавцям, бачити твори української літератури як вияв впливів великої російської, звернення уваги на християнські

традиції письменства давнього та середнього періодів тощо.

Ці зміни йдуть широким фронтом, вони охоплюють різні ділянки духового життя, при чому відважно заторкуються важливі проблеми української культури в історичному та сучасному аспектах. Публіцисти, есеїсти, літературні критики та історики літератури хочуть свідомо будити зацікавлення, стимулювати освіченого читача, викривати перед ним всі ті перекручення, промовчування, шельмування діячів української культури, що заповнювали сторінки журналів та книжок минулих десятиліть, і які привели до збайдужіння та зневіри в духовному потенціалі української культури.

Основна й найважливіша ділянка, в якій найсильніше відчутна зміна культурної атмосфери, це повернення українській культурі цілої низки поетів, письменників, публіцистів, науковців та культурних діячів, яких твори чи діяльність довгі десятиліття або промовчувано, або подавано у спотвореній інтерпретації. Тут йдеться не тільки про авторів передрадянського періоду, письменників розстріляного відродження, чи таких, що після Першої та Другої світових війн покинули Україну і творили закордоном, працівників пера західних областей України, що творили поза границями Радянської України кінець XIX до половини XX-го ст., про тих, що стали жертвою репресій сталінських та післясталінських років до 80-их років включно, але й про окремі твори офіційних, признаних авторів, які цензура викидала зі збірок, що здані були до друку, навіть ще в недалекий час. Саме цій темі присвячена стаття Тараса Салиги, що надрукував свої нотатки про неопубліковані твори в період застою.⁴

Почавши десь з 1987-го р. українські літературні журнали почали з передруку творів Українських авторів, про яких читачі майже нічого не знали, а їх прізвища в літературно-історичних матеріалах згадувалися хіба в негативному контексті. Сьогоднішня реабілітація замовчуваних чи негативно оцінюваних авторів кінця 19-го, початку і половини 20-го ст. пішла куди дальше, ніж це було започатковано в роки післясталінської, короткотривалої відлиги початку і половини 60-их років. Для прикладу назвемо кілька визначних авторів, що стали в між часі доступними широкому колові читачів: це Володимир Винниченко, про якого появилася низка статей, був опублікований його утопійний роман "Соняшна машина". Збірка оповідань "Краса і сила", його останній роман "Слово за тобою, Сталіне" (Вітчизна 6-7/1989), заповіджено друк його твору "Відродження нації". Реабілітація та оприлюднення творів видатного

письменника 20-их років Миколи Хвильового, позитивна оцінка якого в післясталінській декаді відлиги була ще немислимою (як нам сказав 1957 р. в Москві тоді, ще молоденький прозаїк Роман Іваничук: "Хвильового вони нам ніколи не повернуть..."), має для сучасного українського культурного процесу велике значення. Вже сама лектура його легендарного культурно-політичного памфлету "Україна чи Малоросія", що досі був відомий тільки в уривках з негативних рецензій його опонентів, а тепер після віднайдення рукопису в архівах партії був вже двічі передрукований (крім у Вітчизні 1-2/1990 р., ще й в літературознавчому журналі⁵ і став доступним великому колові читачів, унаглядноє, оскільки українська освічена верства початку нашого століття була зорієнтована в духовній проблематиці культурної Європи, від якої така відчужена сьогоднішня генерація інтелігенції. Хвильовий з легкої руки цитує низку західноєвропейських авторів філософічно-політичного напрямку у своїй гострій дискусії про шляхи української культури, яку партійні ідеологи хотіли знати підпорядкованою московському центрові. У цім творі відчутна та вільна атмосфера 20-их років, в якій були можливі різні літературні угруповання і пошуки власного шляху до збагачення культури.

До дуже цікавих і вартісних видань останніх років, що появилися в Києві, слід зачислити, у зв'язку з дальшими реабілітаціями, серію "Бібліотека поета", в якій появилися вже чимало вартісних видань. Так, наприклад, поезії Євгена Плужника, що згинув 1936 р. на Соловках, з обширним вступом Леоніда Череватенка "Все, чим душа боліла", що дає читачеві змогу, не тільки глибоко познайомитися з поетичною творчістю Плужника, але й увійти в середовище творчої інтелігенції України 20-их років, в духовний світ культурного відродження нашого народу.⁶ В цій же серії появилася друге радянське видання творів Богдана Ігора Антонича (перше вийшло 1967 р.), цього разу повне, бо включено також його останній цикл релігійної лірики "Велика гармонія".⁷ Назвати слід також поезії Павла Филиповича, з цієї ж серії; а у видавництві художньої літератури "Дніпро" вийшли твори Олександра Олеса в двох томах, твори Пантелеймона Куліша в двох томах, твори Миколи Вороного, поезії та оповідання Володимира Самійленка, твори Олекси Стороженка, В. Винниченка, А. Чайковського та інше. Незабаром появляться твори Миколи Зерова, над виданням яких працює невтомний Григорій Кочур. У літературознавчому журналі, що до кінця 1989 р. виходив під назвою "Радянське літературознавство", а від січня ц.р. "Слово і час" зі збільшеним накладом, друкується щоденник Драй-Хмари з 20-их років, який висвітлює ролі не одної постаті культурного життя Києва того періоду.

Добрий вгляд у механізм, якими послуговувалися від кінця 20-их років до недавня чиновники від літератури та культурної політики, щоб здушити ріст української культури й перетворити нарід в духовних

безбатченків дає стаття Івана Дзюби "Що бачимо на обрії — культурна спадщина нашого народу, якою ми її знаємо і яка вона є насправді".⁸ Іван Дзюба відмічує низку культурних діячів та їхню працю і вклад у культурно-політичне відродження кінця 19-го, початку 20-го ст., про яких у Радянській Україні мало хто знає, бо пам'ять про них винищувалася. Він згадує великий вклад Галичини в розбудову української культури, наукову діяльність НТШ та інших культурних осередків, яких рівно ж промовчувано довгими десятиліттями. Цілі покоління українських вчених, громадських діячів, письменників, мистців, які розбудовували українське суспільне, громадське й культурне життя були викреслені з життя народу, якому старалися прищепити рабське поклонство перед російською культурою.

Щойно IX-ий З'їзд Спілки Письменників України в 1986 р. дав зелене світло на переорієнтацію на культурному відтинку. Розпочато заповнювання "білих плям" реабілітацією письменників передвоєнної доби, розстріляного відродження, тих що пішли в еміграцію. Під кінець прийшла й черга на тих, що їх було засуджено під час панування Брежнєва, як Василя Стуса, Івана Світличного, Євгена Сверстюка, Михайла Осадчого та ін. У поточному літературному процесі нарешті поставлено вимоги, відійти від підфарбовування дійсності і тенденційного зображення явищ довоколишнього життя та повернутися до зображення реальної дійсності в літературних творах. З другого боку чорнобильська трагедія була тим сильним потрясенням та поштовхом, яка примусила письменників подивитися гіркій правді довоколишнього життя у вічі. Чорнобиль і його наслідки для української літератури це окрема тема, яка заслуговує на дослідження, бо катастрофа знайшла глибокий відгомін в публіцистиці, в ліриці, прозі та драмі. Вона примусила письменників тверезо подивитися на духовний і моральний стан свого народу, на екологічну катастрофу, в яку увігнали Україну централістські відомства, що її знають виключно як об'єкт визиску. Чорнобиль став катарзисом, що спонукав людей пера, які ще не позбулися рештків совісті, до пригадування та переосмислення. У творах Івана Драча, Юрія Щербака, Бориса Олійника, Володимира Яворівського та інших, що звернулися до чорнобильської тематики, можна прослідити духовне отверезіння, викликане катастрофою, а деякі молоді поети як Оксана Пахльовська чи Ігор Римарук вбачають у тому що сталося, та наслідках, вже навіть щось апокаліптичне, що загрожує вперше не тільки українському народові, але всьому людству.

Продовження в наступ. числі.

OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America

Vol. XLVII

MAY 1990

Editor: Marta Baczynsky

REFLECTIONS ON THE EVE OF THE CONVENTION

The XXII Convention of the Ukrainian Women's League of America is before us. The leaders and the membership consider it a major event and are making the appropriate preparations.

Our Convention occurs at a time of great historical happenings in Ukraine, as in all of Eastern Europe, which have a marked influence on the work of our organization. Throughout Ukraine the blue and yellow flags with the Trident, our national insignia, are proudly displayed, while in the capital, Kiev, the initial meetings of Rukh were held, to begin the process of reconstruction.

In Ukraine, the Ukrainian Catholic Church and the Ukrainian Orthodox Church are being reinstated. The Cathedral of Svjatij Yur should pass once again into the ownership of the Ukrainian Catholic Church.

In the capital city of Halychyna, Lviv, the Ukrainian National Women's League was reactivated and steps are being taken to organize a similar group in Kiev. No wonder that the motto of the XXII Convention of UNWLA is taken from Taras Shevchenko's poem "Subotiv" in which the bard foresees that Ukraine will arise from the gloom of slavery and her children will be able to pray in freedom.

This year also marks the 65th anniversary of UNWLA which has grown to be a viable, strong member of the Ukrainian community. The organization's singular activities are appraised by the community and judged accordingly.

The purpose of each convention is important, for it mirrors the spirit of the organization. The resolutions of each convention present work guidelines for the next term of office which must be adhered to by the elected officers and the membership.

The convention must be objective in the treatment of all problems, those which deal with the good of the majority, as well as those pertaining to specific regions or branches. The further growth and development of the organization depends on proper solution to these problems.

The adopted resolutions should be broad-ranged and encompass not only the interests of UNLWA membership but that of Ukrainian women everywhere. To this end the third conference of the "Ukrainian Woman in Two Worlds" is being planned for the Fall of 1990.

Our Convention must make a policy considering the events currently occurring in Ukraine. The Convention must vote to help children and youth who are victims of Chernobyl and create a means of helping young people obtain higher education in order to eventually raise the standard of living for everyone in Ukraine. The XXII Convention should pass resolutions which state that our priority must be an all around help effort for Ukraine.

As I have already mentioned, the Ukrainian National Women's League is being reactivated. We should support the initiators of this endeavor by offering advise as well as necessary informative materials. Financial support for them is also necessary.

These are determinations which must be made on behalf of our native Ukraine. Let us now deal with decisions to be made which pertain to the future of UNWLA.

The previous, XXI Convention decreed that organized women have the strenght to seriously influence events of historical proportions. The Convention invited Ukrainian women to join the ranks of UNWLA. Resolutions were passed to launch an intensive membership campaign. The result of this uninterrupted campaign during the current term of office show the founding of five new branches and that 456 new members have joined the organization.

I trust that the XXII Convention will continue to support this effort, considering the fact that members are the foundation of an organization and the continued growth of membership is imperative.

The study, nurturing and preservation of the Ukrainian language and culture should be of primary

THE UKRAINIAN MOTHER

One of the most sentimental holidays of the year, Mother's Day allows for an unabashed show of affection, gratitude and devotion to women, our mothers, who for most of their lives stood between us and the world, protecting, loving and caring.

A contributor to OUR LIFE, Vera Harmon, wrote some time ago that she "asked a few Ukrainian friends for their sincere thoughts — serious, light hearted, sentimental, nostalgic," concerning their mothers. "And what a divine tribute to that great phenomenon we call the UKRAINIAN MOTHER," says Ms. Harmon.

No one's Mother is a 'typical' mother. Everyone has a mother who is an exquisitely exclusive personality, a veritable madonna. However, in a broad sense, can we enjoy assuming an idea that there is a 'typical Ukrainian mother' whom we cherish? What are some of the qualities she possesses? Is there a thread of similarity, a

Marta Baczynsky

Едеарò Козак. Edward Kozak.

thread of continuity or consonance in all Ukrainian mothers? Can we dispassionately describe a quintessential Ukrainian Mother?

Here are some thoughts at random as generated by a few of my friends.

A Ukrainian Mother...

is true to her Homeland, her roots. The Soviets may have conquered her land, but never her Soul.

Cont. on p. 26

concern of our membership, at the present time and in the future. The previous Convention adopted a resolution in this matter, and the XXII Convention should strengthen it. The World Congress of Free Ukrainians declared the 1990's the Decade of the Ukrainian Language.

Our cooperation with American women's organizations, as well as our membership in Ukrainian organizations of world stature — WCFU and WFUWO — it satisfactory and should be continued, since these are our "window on the world." However, it is necessary to note that such cooperation and representation requires serious financial resources. To insure the continuation of these activities, it is necessary for the Convention to provide for a Representational Fund.

The Ukrainian Museum is the pride of our organization and will be given special attention at the Convention, which should adopt the necessary resolutions insuring the institution's continued growth and progress.

The Convention should devote a good deal of attention to OUR LIFE magazine. We are all aware of the fact that this is the only Ukrainian women's magazine in the free world, which has been published monthly for 46 years. The Convention resolutions must secure its future.

The work of the Welfare and Scholarship Chairs and Committees is familiar to all from the favorable results which have been achieved. The Convention should duly appraise this work and insure that it extends to Ukraine.

The Education Committee Chair has initiated the founding of day care centers, an act which the Convention should support with an independent resolution.

The financial reconstruction of UNWLA has continued for 18 years and a lot of improvement is in evidence, however, there are still many areas which need attention. The XXII Convention must have this very important matter on its agenda.

From the perspective of many years of activity in the Executive Branch of UNWLA — 14 years as Secretary, the last three as President of the organization. I can see great strides in improvement. I am glad that various misunderstandings were resolved. I am glad that Regional Council conferences and inter-regional meetings are conducted on a higher level, I am happy that we have newly formed branches and I extend greetings to new members of UNWLA. I am also very pleased that many of the resolutions of the XXI Convention have been put into practice.

The delegates to the XXII Convention will receive the final reports of the Executive Board members and of the various Chairs of the organization. These reports should be carefully read in order to become familiar with the work performed by the elected members of the National Board. The delegates should participate in the constructive discussions and in doing so, keep in mind the welfare of the organization.

We all hope that the XXII Convention will be successful, that sound reasoning predominates rather than emotions in planning the agenda for the future years.

I greet you dear ladies, delegates, and see you at the XXII Convention of UNWLA in Detroit, Michigan!

Maria Savchak
President, UNWLA

(translated from Ukrainian)

UKRAINIAN WOMEN IN RUKH!

(Thoughts and excerpts from a private interview with Evhen Sverstiuk.

Q: Please tell us something about women's participation in Ukrainian Rukh?

A: Women have the same roles in Rukh as in their lives; they are shadowbox leaders. Our famous het'mans were sometimes managed by their wives. Overall, the Ukrainian women was a far more impressive figure than history gives her credit for. History only sees the ones in the forefront. We can't say that here a woman plays a minor role. Because of the socialist environment, she is enslaved and terribly oppressed by life. Although she is the anchor for her family, and her children she still brings home a salary from her work outside. Aside from all that she also makes a place for herself in the community. I know women who are very active in Rukh, not loudly active, but they have an enormous influence on their colleagues. The first, probably is Laryssa Skoryk, prof. of esthetics at the Kiev Institute of Art. She was already a notable figure when all others were still silent and wished to remain in the background. The authorities wanted to fire her from her job, yet she never deviated from her convictions. She was so to speak an official dissident. Perhaps she was saved because of her husband, famous composer Skoryk. Laryssa Skoryk is a tireless individual who sleeps only three hours a night. She is always on the move. She is a very cultured person. In Rukh, she is in charge of ethics. Her presentation is always interesting, she is precise, quick and to the point. At times men lack such a lucidity and clarity with which women judge people, things and events. Sometimes people ponder at length on the creative work of Oles Berdnyk, yet Laryssa Skoryk, in three sentences, presents the essence.

I remember an evening in honor of Borys Dmytrovykh Antonenko Davydovych. Men made their presentations. Then the podium was given to Laryssa Skoryk. In my opinion one should have attended this event only to hear her speak. She spoke briefly about an atmosphere in which honest people were feared, as the clean and washed fear the chimney sweeps. Borys Dmytrovykh was an open individual who did not hide the truth of his past. He was fiercely persecuted and avoided by many people. Laryssa Skoryk visited him as did other brave women, true peace seekers. During her speech she touched upon this turncoat atmosphere, about cowardice, which even today attempts to explain itself. She belongs to a group of people for whom there are no excusable reasons or circumstances for not being honest. All in all she is an immensely interesting individual, a perfectionist, very cultured and principled.

I can also name a very interesting, active woman, a

*Зустріч 90-го Відділу США з Євгеном Сверстюком.
Branch 90 in Philadelphia during their meeting with Evhen Sverstiuk.*

teacher from Uman, Tanya Chornomaz. She has two children, but has little time for her family. She wakes up Uman. Everything surrounding her comes alive. She is very energetic and fearless. She is part of that group about whom little is known, but a lot depends on them. If anyone says that there are few women in Rukh, its because only the more famous ones are always in the limelight. However, many of those in the background are known in their neighborhoods, in villages, those who do all the work. In the Society for the Preservation of the Ukrainian Language and during special events where I was asked to speak, women play a big role. Men appear more in an official capacity. I cannot imagine what the noisy little town of Brovay would be without a teacher, Maria Odvienko.... The concrete aspects of any undertaking are usually handled by women.

Q: Tell us about others.

A: If I start to speak about Nina Matvienko, then I will not speak about others. In the 1970's when all was quiet, Nina Matvienko sang and spoke for us all. But then, she is a remarkable individual. I will tell you about Halyna Antoniuk. She is a shy, unobstrusive individual. Her former husband is the noted dissident Zinovij Antoniuk. Her son Panas is active in Rukh. She is Rukh's information bureau. She is always there, will tell you everything and only the truth. She is trusted by all, no one suspects her, neither the left, nor the right.

There is a woman, perhaps known to you through the press — Lida Orel. She is the wife of noted composer Leopold Jazcszenko. He always seems young, perhaps due to his wife's support. She works in an ethnographic skansin museum in the village of Pyrohiv.

She is forever fighting with the falsehoods imposed on our culture with the intent to choke it. She fights this unceremoniously and undiplomatically. They cannot get rid of her because she is very honest and real. Just like Lina Kostenko, a genius. She is a true person, that's all. One cannot step over an individual like that. Her appearances at meetings are very interesting. Her speeches are short and to the point, which impresses the public. People yearn for the truth, for openness. They are sick of lies, diplomacy and falsehood. Some professor of philosophy takes the podium. He spouts the same party line until he is forced to leave because of hoots and whistles from the audience. Finally Lida Orel steps up and says such things that the audience is in rapture.

It is necessary to speak about Mychajlyna Kociubynsky, who is known to all. What is important in her is what I already described in the other women — truthfulness and adherence to principles. She never bends with a situation or circumstances. In the 1960's she sided with those who upheld the flag. During the periods of arrests she did not run away and hide, did not change her tune, nor was she afraid. Whatever will be, will be. I remember one episode. She was a participant in a conversation where a man, a party sympathizer was saying, "Why should an intelligent woman like Mychajlyna Kociubynsky stick with these literary critics, these publicists, with people surrounded by trouble. She is not made for fighting. She is made to write beautiful esthetic works. She is a worthy literary scholar. What can she do in a fight where it's sometimes necessary to say that one word, and she can't." "Yes I can." said Mychajlyna Kociubynsky. The man disappeared.

Q: Is it true that if men had to stand in lines like women do, "perebudova" (reconstruction) would come about faster?

A: I think that a lot of functions currently performed by women, would have to be given to men. Men become liberal more quickly than women. In other words, they disassociate themselves from various obligations, many elementary and essential. Here I am talking about our men who have party memberships and secure job positions. These are people nurtured in comfort and plenty. They have no concept of real life nor do they understand many things. They don't know what a child is, what a sick child is, how to feed a child, make it well. In other words women have the brunt of life's responsibilities.

Q: Did you meet women dissidents?

A: I seem to remember that the year after Chernobyl we organized an economic manifestation in Kreszczatyk. We were surrounded by secret police. Our side was led by dissident Ina Cherniavska, wife of Serhij Naboka. She took her child's hand and began to speak about an individual's responsibilities, what one should demand,

about a person's right to be a person. Definitely not like those mannequins in pants which had surrounded us. It was difficult, because they all speak Russian, and she spoke to them in Ukrainian, even though she herself is not Ukrainian. It was necessary to see her in action to really appreciate her strength.

But to get back to your question about women dissidents. Perhaps this problem is not all that clear, but it is a very interesting phenomenon in our social life. What does it mean to be the wife of a dissident? It means being persecuted at work, providing financial support for your children, traveling to see your incarcerated husband, it means going for interrogations and questionings. First we should make note of Lola Svitlychna, whose husband Ivan Svitlychnyj is alive today, thanks only to her. She is his wife, his nurse, his doctor. But she was very active when he was well.

I would also like to emphasize the dedication of Vira Lisova. Her husband is a philosopher who was not meant to be a dissident. He was simply a good man that fell under the wheels. Also there is Tanya, the wife of Evhen Proniuk. And my wife Lila, but about that I will have to write, rather than speak.

Q: What are your impressions about women here?

A: I heard about women here from Oksana Meshko. She is very fair in her judgements and she said that if there is any power which warrants respect, it is the power held by women. They do it all, and all depends on them. As for me, I have a problem with men. They lead me from one meeting to another. However, I get the impression women here are very powerful. From the meetings I had with women I feel that Oksana Meshko respects women in America with good reason.

(Loose translation from Ukrainian)

For the second time UNWLA Branch 90 in Philadelphia has paid tribute to Evhen Sverstiuk, acclaiming his activism on behalf of the Ukrainian community and honoring his achievements in the field of literature.

On December 30, 1989 Evhen Sverstiuk was a guest at a cultural affair sponsored by the branch. Also present were Lida Sverstiuk and son Dr. Andrij. The featured program highlighted poems by Mr. Sverstiuk, read by the poet himself, as well as a musical recital by Nadia Oransky. Branch President Vira Klish served as mistress of ceremonies.

The above interview was conducted by Vira Klish and Natalia Danylenko.

Cont. from p. 23

Her Soul...

is proud, genteel and loving with a sense of humor, great intelligence and always beautiful.

Her Children...

are her first priority — her gift to the world. Her children are well-mannered, cultured, educated people who have learned by her example to be kind and loving, understanding and tolerant, cooperative and responsible.

A Ukrainian Mother...

nourishes not only children's bodies, but also their minds, their sense of the world's beauties, nature's bounties and aesthetics in the arts.

Eugenia Spencer

A father may be the head but a mother is the heart of every Ukrainian home and home is where the spirit is renewed.

A mother is a superb teacher who teaches by example. Every understanding we have of ethics and morality we have learned at our mothers' knees.

A "Ukrainian Mother", based upon my personal experience with some very special ladies evokes these feelings: Home and deep love of family are the center of their existence; Beautiful traditions and holiday celebrations are cherished and lovingly adhered to; Delicious aromas from foods being constantly and carefully prepared for family and friends who visit regularly are always in the air; An immaculate home ever ready for company or an overnight guest; Big hugs and kisses to make children and even adults feel special; Wonderful closeness and time with friends. There are the dominant feelings of a "Ukrainian Mother" which come to my mind.

Barbara Frasier

A Mother is a mother — a human being totally in love with her child. My own mother was the sweetest, most compassionate, understanding individual in my life. How fortunate I was to have been the recipient of all that love. I treasure the memory and hope I can be the same kind of Ukrainian mother to my son.

Helen Joselyn

A Ukrainian mother instills common virtues in her children — hard work, thrift, perseverance, faith, love for one's family — fellow man-country. With naturalness and dignity, a Ukrainian mother gives her family vision which leads them to the simple truth that with these virtues a person can truly experience a productive and happy existence.

My darling Ukrainian Mother — how lucky I am to have her! She is a very precious gem to me. When she cooks — oh, that sweet aroma of rolled cabbage leaves filled with buckwheat, pyrohy filled with many different and

THE EXECUTIVE BOARD
of the
UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE
OF AMERICA

records with deep sorrow the passing of

LOUISE SAKS

a long time member of Branch 80
and who served as Parliamentarian at the UNWLA
Conventions
on Wednesday, April 25, 1990

Our sincere sympathy is extended to her husband,
David, and to all the members of the bereaved family

delicious fillings. During the holidays, the heavenly aroma of freshly baked babkas and filled cookies is unforgettable. Too, my dear Ukrainian Mother enjoys playing her tapes and recordings which fill the air with melodious tunes. I grew up in this pleasant atmosphere and learned to love music; it is a very important part of my life. At 83 years of age, she still is very active in social, family and community affairs. At times, I must admit, she gives me good solid advice and makes me feel very young because I am, and always will be, her little girl. Yes, indeed, my Ukrainian Mother is very, very dear to me.

Florence Lukashuk

Ms. Lidia Czernyk April 10, 1990
Ukrainian National Women's League
108 Second Avenue
New York, NY 10003

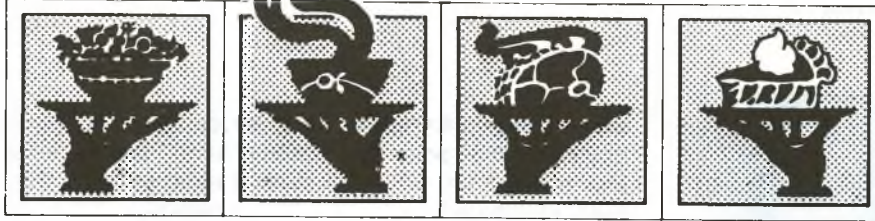
Dear Ms. Czernyk:

We are deeply grateful for your efforts on behalf of the appeal for donations of medical and nutritional supplies to aid the victims of the 1986 Chernobyl nuclear disaster. The E. R. Squibb & Sons corporation was very generous in donating Theragran, Velosef, Principen, Pentid products as listed on the packing slip. I'm sure they will be effectively and beneficially used by many suffering people. The second airlift of supplies will be leaving later in April.

God bless your work on behalf of this special concern affecting millions of children and adults. My regards and best wishes to you and all your associates who helped to obtain the donation. I hope your Easter holidays will be especially joyful. Be assured of my own remembrance in prayers of all your intentions and of those who are suffering throughout the world.

Very Sincerely,
Joseph J. Walter, S.J.
Director
Catholic Medical Mission
Board, Inc.

наше харчування

ХРИСТЯ НАВРОЦЬКА

В місяці травні починається сезон прийняти, чи то з нагоди першого св. Причастя чи весілля, тому на бажання читачок подаємо приписи на торти. Звертаючи увагу на холестероль, вживаємо менше жовтків. Одначе, якщо припис навіть вимагатиме 10-12 жовтків, то поділивши торт на 24 кусники, матимемо кількість холестеролю в мінімальній пропорції.

ТОРТ СТАРОСВІТСЬКИЙ

I КОРЖ:

- 1 кістка масла або маргарини
- 1/2 горнятка цукру
- 1 горнятко борошна (муки)
- 3 яйця
- 1 ложка рому
- 1/4 фунта темного шоколяду, втертого

Втерти масло на крем, додати цукор, по одному жовтку, вкінці піну з білків на перемену з борошном і шоколядом і ром. Наложити до тортівниці, вилуженої натовщеним восковим папером і пекти 35 хвилин при температурі 350°.

КОРЖ II:

- 1/4 фунта меленого без лушпинки мигдалю
- 1/2 горнятка цукру
- 3 білки

Вбити білки на густу піну, додавати потрохи цукор і на кінці мигдаль. Наложити до вилуженої натовщеним папером тортівниці і пекти при температурі 275° 35-40 хвилин, щоби корж був легко рум'яний.

КОРЖ III:

- 1 кістка + 2 ложки масла або маргарини
- 3/4 горнятка борошна (муки)
- 2 унції змеленого без лушпинки мигдалю
- 3 ложки цукру
- 3 варені на твердо жовтки, перетерті через ситко

Замісити всі складники на крихке тісто. Розділити на дві частини і дати на 1 годину до холодильника, щоби було легше виробляти.

З одної частини розкачати корж і

вкласти на дно тортівниці, вилуженої намащеним восковим папером. З другої частини виробляти тоненькі валочки і рівно накласти їх в кратку на корж, який посмарувати розколоченим яйцем, опісля кратки теж. Пекти 25-30 хвилин при температурі 350°.

Коржі перекалати варенням з рожі, рожею з повидлом, або будь-якою мармелядою. На горішньому коржі прикрасити кожну кратку мармелядою і вкласти по половинці мигдалю без лушпинки.

ТОРТ КАВОВИЙ "МОККА"

- 1 фунт цукру
- 1 фунт мигдалю без лушпинки, змеленого
- 12 білків
- сік з 1/2 цитрини

МАСА:

- 12 унцій вбитого масла (whipped butter)
- 6 ложок цукрової мучки
- 4 ложечки порошкової кави (instant)
- 1/4 горнятка кип'ячої води
- 3 жовтки

Вбити білки на густу піну і досипати потрохи цукор. Тоді додати цитриновий сік і змелений мигдаль. Легко все разом змішати. Поділити на три частини і накласти на дно тортівниць, вистелених пергаментним папером (freezer wrap), добре намащеним ма-

слом. Пекти 45-55 хвилин при температурі 275-300°. Має бути легко рум'яний.

МАСА: Втерти масло на крем, додати цукрову мучку і жовтки і вбивати далі. На кінець вливати краплями простуджену каву і далі вбивати, щоби була одноціла маса.

Перекалати коржі масою і полити кавовою-шоколядовою склицею.

КАВОВА СКЛИЦЯ:

- 1/2 фунта темного шоколяду (semi-sweet)
- 1/4 горнятка міцної кави (3-4 ложечки порошкової кави — instant)

У верхній частині подвійного посуду (double boiler) стопити шоколяд. Додати простиглу каву і різко мішати, щоби разом злучилося. Полити торт.

КРИХКИЙ КОРЖ (від Е. Шуган)

- 4 горнятка борошна (муки)
- 2 кістки масла або маргарини + 2 великі ложки "кріско"
- 3/4 горнятка цукру
- 3 жовтки сирі + 2 варені на твердо жовтки + 1 ціле яйце
- шкурка з цитрини
- 1 ложечка ванільового екстракту
- 1/2 ложечки порошку до печення + 1/2 ложечки сухих дріжджів розтертих з 1/2 ложкою молока

Розтерти товщ з цукром і яйцями, додати борошна і запах. Замісити і поділити на 4 частини. Виробити коржі і пекти на натовщеному восковому папері в тортівниці 25-30 хвилин, при температурі 350°, на золотисту краску.

ДО ПЕРЕКАЛАННЯ:

- 1 горнятко вершків (heavy cream)
- 2 ложки цукрової мучки + 1 ванільовий цукор
- 3 роди мармеляди: порічкова, агрестова, морелева (apricot) або ін.

Коржі смакувати мармелядою і на кожну накладати частину вбитих вершків з цукром і запахом.

Склиця цитринова як подано до прованського торта.

ВИЯСНЕННЯ.

В березневому числі "Нашого Життя", у вступному реченні до сторінки "Наше харчування", було подано, що шинку можна купити у "супер маркеті". Наш журнал передплачують не тільки читачі, які мають щастя купувати продукти в українських м'ясарнях. Не було в цій пораді наміру відраджувати користуватись українськими крамницями, які завжди мають добрі вироби і є пов'язані з нашою громадою.

ЖИТТЄВИЙ І ТВОРЧИЙ ШЛЯХ

Як я люблю тебе,
мій рідний краю,
Як я люблю красу твою,
твій люд,
Як гаряче молюся і бажаю
Для твого щастя
свій віддати труд.

І. Франко

"Українська література та культура ввійшли в моє життя ще з дитинства", — часто говорила мені Ірина Винницька Пеленська. Так, вона народилася на Україні, зросла під її голубим небом і золотим сонцем, серед гір і гаїв та співучої, української мови, і це все не могло пройти безслідно повз її дитячу уяву.

Ірина з Винницьких Пеленська народилася на Стрийщині, в родині вчителів, які були суспільними діячами та виховниками нашої молоді в національному дусі. Гімназію закінчила в Стрию, а університетські студії у Львові, де одержала ступень магістра філософії.

Писати почала І. В. Пеленська в ранні роки життя, бо вже в 1929 році друкує свою працю "Мистецтво" в часописі українського пласту "Молоде Життя", того ж року друкується в "Жіночій Долі", "Простуденок".

Творчість та суспільно-громадські зацікавлення

звели Ірину з Євгеном, що і завершилось їхнім подружжям 1930 року. Д-р Євген Юліян Пеленський це докторант з історії української літератури і слов'янської етнології Львівського Університету.

Перебуваючи у Львові, молоде подружжя віддає себе вповні науковій, суспільній та видавничій праці. В тому ж періоді Ірина друкує свою працю "Чорне Авто" та "Крижанівський шукає себе" в літературному журналі "Дажбог", а її праця "Улас Самчук" появляється у "Новім Часі". Внедовзі виходить з-під її пера повість "Христина". Характер повісті наскрізь оригінальний. Героїня твору Христина, це многогранна постать, її музично емоційний світ різноманітний, повний елементів індивідуальності. У цьому творі авторка навітлює Христину з глибоким розумінням молоді дівочої психіки та вражливості.

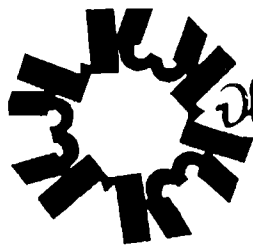
У Львові їхня сім'я побільшується з приходом на світ донечки Лади-Мирослави.

Літературна, журналістична та громадська праця переривається бурхливими подіями війни сорокових років. Родина Пеленських переїжджає до Кракова. Ірина і тут поринає повністю у вир літературної діяльності. Тут появляються її переклади байок Братів Грімм, праця про Лесю Українку та повість "Музика", у видавництві "Українське Видавництво" у Кракові.

Під час побуту в Німеччині появляються її оповідання з доісторичних часів "Кам'яна сокира", яке в пізнішому виданні ілюструє мистець Петро Андрусів із вступом археолога д-ра Ярослава Пастернака. Там також друкується "За душу дитини", "Маму більше, бабцю більше", "Хлопчик", "Заслонені вікна". В 1949 р. у видавництві "Бистриця", виходить окреме видання її новель під назвою "Горіхове Лушпиння".

Прибувши до Австралії, поселилась в Сіднею, громадську діяльність розгорнула від перших років. Спочатку закладає відділи Союзу Українок Австралії і незадовго повністю посвячується тій праці. Тому і 1989 року 15-ий Краєвий З'їзд Союзу Українок Австралії, у сорокаліття США, відзначає мгр. Ірину Пеленську, як "основноположницю, голову Першої Управи США, колишню довголітню голову Крайової Управи США, визначну журналістку і суспільно-громадську працівницю".

Завжди турбувало Ірину питання рідної мови, яка зіграла її душу і серце ще в дитинстві і яку вона зберегла і понесла світами: Європа, Австралія і Америка. Часто повторяла: "хто не знає мови, той не розуміє душі народу", тому і для збереження української мови організує дитячі садки, вчить в школі Українознавства та працює в Шкільній Раді Українознавчих Шкіл в Австралії і разом з мужем займа-

КАЛЕЙДОСКОП Життя

Упорядкувала ХРИСТИНА ГОДІВ-ЮЗИЧ

Екзекутива Союзу Українок Америки
зі смутком і жалем повідомляє членство,
що 25-го квітня, 1990 р.
відійшла у вічність

Люїза САКС

членка 80-го Відділу СУА
довголітня парламентаристка СУА
Вічна їй Пам'ять!

УКРАЇНА

8 січня 1990 року в Черкасах відбулося вшанування пам'яті Василя Симоненка, якому в цей день сповнилося б 55 років. На бувшій Театральній вулиці відкрили Меморіальну дошку, на якій є бронзовий профіль поета роботи Станіслава Грабовського, та напис: "Цю вулицю названо іменем видатного українського радянського поета Василя Симоненка".

В театрі імені Т. Шевченка відбувся літературно-мистецький вечір. Художнє оформлення залі приготувала Тамара Гордова, Наталя Коломієць і Марія Супрун, відтворювали білу і чорну долі поета. Сцена теж мала дві барви. Виступали талановиті співачки Ольга Павловська і Євгенія Крикун.

Хор товариства "Заповіт" увійшов до залі з синьо-жовтими прапорами та, стоячи в проходах, відспівав "Червону калину". Звучав через мікрофон голос Василя віршем "Ти знаєш, що ти людина". Із спогадами виступали друзі та ровесники поета. Вечір-реквієм закінчився зворушливим вшануванням старенької **Матері** Василя Симоненка.

ються виданням українських книжок і шкільних підручників.

Останній етап свого життя проводить в Америці, у Філадельфії та Дітроїті, віддавши редакційній та журналістичній праці. Отож 20 літ редагує журнал Світової федерації українських жінок "Українка в Світі", також займається збиранням і редагуванням матеріалів про Стрийщину, є членом редакції українського католицького часопису "Америка". У Філадельфії стає головою Ділового комітету для відзначення 100-річчя народження Лесі Українки та членом редакційної колегії книжки "Леся Українка. 1871 до 1971".

Ірина Винницька Пеленська є автором більше, як двохсот літературних статей, есеїв, розвідок та художніх творів. Її ім'я вписане в Енциклопедію Українознавства, в книжці "Українська жінка як співтворець української літератури".

На долю Ірини Винницької Пеленської — письменниці, журналістки, публіцистки випали тяжкі роки.

ЕСТОНІЯ

Таллін. Українці, мешканці цього міста, організували українське товариство під назвою "українське земляцтво Естонії" (УЗЕ). Активною діячкою цього товариства є **Ольга Горянська**. Цього року Товариство вперше відзначило роковини Т. Шевченка святою академією, на якій доповідь виголосила Ольга Горянська та продеклямовано два твори Шевченка: "Кавказ" і "Тополя".

США

"Конвалії" — це перша книжка авторства **Марії Лампіки**, нариси та спогади. Мистецьке оформлення книжки у виконанні Віри Лампіки-Гойдаш. У першій частині книжки — спогади про переживання в часі Другої світової війни. Друга частина — опис життя українців на українській оселі в Гантері (Нью-Йорк). Авторка частинно спаралізована та перебуває у лічниці в Скенектеді.

У дитинстві були вони щасливі, а з часом стали не легкі, зате наповнені багатогранним життєвим змістом. Тому кожний період її життя відмінний, він віддзеркалює характерні риси того часу. З кожного періоду Ірина Пеленська зуміла свої багаті життєві враження передати у своїх творах.

Я завжди була свідомою, що фортуна обдарувала мене знайомством з непересічною людиною, лагідною і толерантною, розумною і працьовитою, та понад все Українкою-Патріоткою.

Найкраще характеризують Ірину слова її улюбленого поета Івана Франка:

"Все, що мав у життю, він віддав

Для одної ідеї

І горів, і яснів і страждав

І трудився для неї."

Замело білим снігом місто, засипало дороги і шляхи, холодний вітер сумно сповіщав, що в ніч 4-го січня, 1990 року згасло життя Ірини Винницької Пеленської.

ДОПИСИ ВІДДІЛІВ

64-МУ ВІДДІЛОВІ СУА СПОВНИЛОСЯ 35 РОКІВ ІСНУВАННЯ

17 грудня 1989 р. в залі Народного Дому в Нью-Йорку урочисто відзначено 35-ліття праці 64-го Відділу СУА. Святочного настрою додавала декорація на стіні, що творила фон президіяльного столу: традиційні, з вишивкою рушники з України, між якими приміщено напис виконаний відомою мисткинею Ярославою Геруляк, яка є також членкою нашого Відділу.

На прибраних сосниною столах загорілись ясним полум'ям свічки перев'язані крайками, освічуючи погідні обличчя присутніх.

Голова Відділу Христя Навроцька відкрила святковий обід молитвою та запропонувала однохвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять 27-ох членок Відділу, які протягом цих 35-ти років відійшли у вічність. Відтак привітала почесну голову СУА та 64-го Відділу Іванну Рожанковську і голову СУА Марію Савчак, які є також членками 64-го Відділу, голову Окружної Управи Лесю Гой та щойно прибулу гостю з України, зі Львова, Ольгу Горинь, яка є членкою Української Гельсінкської Групи. Вітала всіх присутніх — представників організацій та наукових установ, членок СУА та інших гостей, які численно прибули на це свято. Дальше ведення програми передала редакторці журналу "Наше Життя" та членці 64-го Відділу Улянці Старосольській-Любович.

Головну доповідь виголосила Іванна Рожанковська. В її стислому і докладно опрацьованому слові присутні почули вислови признання її матірньому Відділові за його велику і многогранну, повну посвяти працю. При тому вона процитувала слова Лідії Бурачинської, почесної голови СУА: "Коли прочитати уважно історію кожної ділянки праці 64-го Відділу, то у висліді знаходите в ній тонке відчуття жіночого призначення у громаді. Чи це будуть культурні почини Відділу, чи широко поставлена Суспільна опіка, чи плекання товариського життя, чи врешті увага до дітвори і молоді, — все те впливало з багатства жіночої душі, що бажала дати свій вклад у життя української громади нашої метрополії". Пані Рожанковська, маючи на увазі ці, наведені тут, думки, підчеркнула, що власне ту працю проведено завдяки притаманним українській жінці інтуїції, відвазі та ідейності. Відтак згадала ширше окремі ділянки праці проведені Відділом. Від 1968 р. зорганізовано одинадцять виставок для дітей у віці від 5 до 16 років, в яких брали участь діти з США, Бельгії, Німеччини, а навіть з України. Відтак ширше згадала про найбільш оригінальний задум Відділу, що був дуже успішно проведений, — це відтворення історичних одягів, починаючи від III ст. до Христа до XVIII ст. Перший

Ювілей 64-го Відділу СУА з нагоди 35-ліття. Зліва: Почесна Голова Іванна Рожанковська, Голова СУА Марія Савчак, Голова 64-го Відділу Христя Навроцька, Ольга Горинь, Ніна Самокіш.

35th Jubilee of Branch 64. Fr. 1: Honorary President Iwanna Rozankowsky, UNWLA President Maria Savchak, President of Branch 64 Chrystyna Nawrockyj, Olha Horyn, Nina Samokish.

показ цієї ноші відбувся в Нью-Йорку 1965 р., згодом у різних містах США і Канади. Досі проведено понад 100 показів для української і неукраїнської публіки. Такий показ ноші відбувся також під час Конгресу Міжнародної Ради Жінок у Вашингтоні, так що жінки — представниці усіх континентів світу мали нагоду познайомитись з нашою давньою культурою, з нашими історичними одягами. "Переглядаючи звіти 64-го Відділу можна ствердити, що цей Відділ завжди був підпорою організації, включаючись у всі спільні акції ініційовані проводом і тим скріплював Союз Українок Америки".

Відділ вітала голова СУА Марія Савчак, зазначаючи, що "64-ий Відділ впродовж 35-ти літ був і залишився передовим Відділом СУА. Членки відзначалися громадською поставою, жертвенністю й ініціативою. "Ви дали великий вклад у нашу громаду і щедрою рукою жертвували на цілі Організації. Тим більша для мене честь і приємність передати Вам, дорогі Пані, привіт, бо це мій матірний Відділ, в якому я набрала організаційного досвіду та одержала заправу до громадської праці".

Голова СУА Марія Савчак вручила голові Відділу Христині Навроцькій почесну грамоту для 64-го Відділу.

Гостя з України Ольга Горинь, щиро вітаючи своїх заокеанських сестер, висловила радість, що могла бути на цій святі — довідатись більше про

працю Відділу та взагалі познайомитися з працею СУА. При тім підчеркнула важливість нав'язання контактів між українськими жінками в Україні та на еміграції. Вважає, що було б дуже корисним надсилати українські журнали та видання в Україну, що допомогло б відродженню української культури. Підкреслила важливу роль українського зорганізованого жіноцтва, яке великими ділами доповнило сторінки історії України.

Далі ведуча програмою Уляна Старосольська попросила до слова голову Окружної Управи Лесю Гой, яка вітаючи Відділ, сказала: "64-ий Відділ, під вмілим провідом ряду голів, заініціював чимало корисних починів на протязі 35-ти літ його існування". І підкреслила: "Тоді, коли окупант нашої землі нищив і нищить все, що цінне в народі, Ви на еміграції зберігаєте скарби народу. Сьогодні, як ніколи, від нас усіх Україна вимагає більше, як коли небудь. Сьогодні кожна українська жінка повинна хотіти належати до зорганізованого жіноцтва, бо тільки в гурті сила. Сьогодні інтенсивної праці потребує від нас Батьківщина".

Також були надіслані письмові привіти, з яких наведу тут деякі уривки. У привіті від д-ра Богдана Цимбалістого, голови Українського Музею, було сказано: "Ваш Відділ може найбільш з усіх Відділів спричинився до розвитку культурного та товариського життя нашої громади та до розбудови наших наукових та культурних інституцій. Зокрема я хотів би відмітити Ваше глибоке розуміння важливості існування Українського Музею в Нью-Йорку та Вашу жертвенність на його розбудову". Український хор "Думка", за підписом Ігоря Раковського, преслав ґратуляції за всесторонню працю не тільки для організації СУА, але й для цілої нашої громади в діаспорі. Український Літературно-Мистецький Клуб, за підписами Степана Крижанівського та Осипа Старостяка, бажав сил до дальшої праці, щоб з новими успіхами зустрічати 50-ліття Відділу.

У привітанні 1-го Відділу СУА, за підписом голови Лідії Магун і секретарки Анни Серант, висловлено признання за всесторонню працю: "Репрезентативне ширення знання про Україну, її культуру, мистецтво, покази історичної ноші, багатство цікавих імпрез, рефератів, зустрічей з мистцями, многогранна суспільна опіка, співпраця з Головною і Окружними Управами — вказує на великий вклад в розбудову нашої Організації".

62-ий Відділ СУА в Глен Спей, за підписом голови Марії Цимбалістої та секретарки Люди Костюк, пише: "Вітаємо Вас з 35-літтям Вашого Відділу. Ви як один з передових Відділів найбільше праці вносили і вносите до тривалих здобутків нашої великої організації".

У привіті від Українсько-Американської Координаційної Ради, за підписом голови Контрольної Комісії Миколи Турецького, сказано: "Союз Українок Америки здобув велику популярність і признання

ВІТАЄМО НОВИХ ЧЛЕНОК СУА

64-ий Відділ СУА в Нью Йорку щиро вітає своїх нових членок: **Ольгу Масюкевич, Марію Іщук-Варварів, Ірину Чабан.**

Управа і членки 64-го Відділу СУА в Нью Йорку

серед української еміграції, а також між чужинцями".

Уляна Старосольська представила представників різних організацій, а саме: голову НТШ д-ра Ярослава Падоха, від УВУ — д-ра Петра Гоя, від УГВР — д-ра Мирослава Прокопа, від Кредитівки "Самопоміч" — мґр. Івана Винника, від т-ва "Самопоміч" — Юрія Костіва, від Українського Спортового Клубу — д-ра Івана Серанта, від Марійської Дружини — Тетяну Рабій, від Товариства за Патріярхат — Миколу Галіва, від Українського Музею — Марію Шуст, від УАК Ради — Миколу Турецького і від хору "Думка" — Наталію Білоус та голову Окружної Управи Нової Англії — Лідію Фіцалович.

В мистецькій програмі виступила відома українській громаді солістка Христя Карпевич, що під фортепіяновий супровід Івана Колодія відспівала з великим відчуттям три пісні.

Молоді актори Студії Мистецького слова Лідії Крушельницької — Мелася Соневицька і Лесик Кмета виконали уривок з п'єси Гольдоні "Слуга двом панам". В наступній точці виступили члени ансамблю "Промінь" і "Гомін степів": Соня Шереґ, Дарія Лещук і брати Іван та Володимир Легіцькі, які в супроводі бандур виконали кілька веселих пісень.

На закінчення голова Відділу Христя Навроцька подякувала поіменно всім, які спричинилися до успіху цього святочного обіду, зокрема ведучій програмою Улянї Старосольській.

Численна присутність представників майже всіх громадських установ метрополії була доказом вислову признання для 64-го Відділу СУА, який служить громаді, а тим самим Україні.

Евстахія Гойдиш
пресова референтка

ДО ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ЖУРНАЛУ "НАШЕ ЖИТТЯ"

Якщо з якоїсь причини пошта не доставила Вам журналів "Наше Життя" а передплата є заплачена, просимо нас про це повідомити.

За журнали, які пропадають на пошті чи при доставах, ми не можемо відповідати. Якщо бажаєте їх наново одержати, треба переслати 2.00 дол. за журнал та .80 центів за пересилку.

Рівночасно ще раз пригадуємо, що передплата журналу на 1990 р. піднесена до суми 20.00 дол.

Наталка Дума.

"ДІТИ ДІЯСПОРИ — ДІТЯМ В УКРАЇНІ"

Світова Координаційна Виховно-Освітня Рада при Світовому Конгресі Вільних Українців схвалює та гаряче піддержує ініціативу Учителів і Учнів Рідних Шкіл Америки (ЗСА) допомогти дітям-жертвам Чорнобилю.

Під цю пору до СКВОР наспів заклик одної із шкіл, який подаємо:

Ми учні ШКОЛИ УКРАЇНОЗНАВСТВА Об'єднання Українців Америки "САМОПОМІЧ" у Нью Йорку, затурбовані долею українськи дітей, які потерпіли у ядерній катастрофі в Чорнобилі, рішили започаткувати під проводом наших Учителів, грошеву збірку під кличем:

"ДІТИ ДІЯСПОРИ — ДІТЯМ В УКРАЇНІ".

Ми закликаємо всіх українських дітей прилучитися до нашої акції і так хоч частинно причинитися до полегшення долі наших ровесників в Україні.

Закликаємо до співпраці в цій акції все наше Вчительство, проводи Молодечих Організацій та Батьків, провадити в цьому напрямі роз'яснювальні гутірки з дітьми та спонукувати їх до жертвенности для "найменшого брата". Така жертвенність, винахідливість у засобах проводження збірок та їх належного використання, матиме й великий, корисний виховний вплив на самих дітей.

Як сьогодні відомо з різних джерел, поміж дітьми у щораз дальшому засягу Чорнобиля ширяться все більше захворювання, пов'язані із ядерним опроміненням. Урядові чинники стараються їх приховувати, чи приписати іншим причинам, а рівночасно не мають змоги дати цим дітям відповідної допомоги й можливості лікування. Хворим дітям потрібні ліки, забавки,

книжечки, а в неменшій мірі і дружня піддержка ровесників, яку так легко й можливо здійснити при допомозі переписки. При поважніших захворюваннях треба думати і про спровадження дітей у західні країни для лікування. Такі програми вже подекуди і здійснюють наші різні установи. Тут поле для діяльності просто необмежене.

Було б важко, а то й недоцільно з'єднувати цю акцію якимось одним шляхом. Тому радимо звертатися в справі використання зібраних фондів до місцевих осередків Прихильників Народного Руху України за Перебудову. Далі поручаємо використовувати всякі можливі існуючі зв'язки, включно з родинними чи особистими. Якщо такі недоступні, можна завжди пересилати зібрані датки на адреси Краєвих Шкільних Рад, чи Світової Координаційної Виховно-Освітньої Ради, на адресу:

WORLD CONGRESS OF FREE UKRAINIANS
2118-A Bloor St. W.

Toronto, Ontario Canada M6S 1M8

Поручаємо теж широко інформувати про такі ініціативи на місцях — місцеву українську пресу та СКВОРаду.

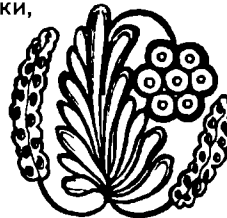
Вже маємо інформації, що учні Школи св. Софії в Міссіссага, Онт. в Канаді вже зібрали і передали для дітей-жертв Чорнобиля понад 200 різдвяних дарунків. Гратулюємо Вчителям і Дітям Школи св. Софії за добре діло!

**ДІТИ В УКРАЇНІ ДОЖИДАЮТЬ ДОПОМОГИ ВІД СВОЇХ ДРУЗІВ ІЗ ДІЯСПОРИ!
НЕ ЗАВЕДИМО Ж ЇХ ДОВІР'Я!**

За СКВОР-у,

**Іроїда Винницька, голова
Леся Храплива-Щур, секретар**

УКРАЇНСЬКА СПАДЩИНА

НА ВІДЕОСТРІЧЦІ

Заходом Комітету "Українська спадщина" при Окрузі СУА в Клівленді, Огайо, із допомогою "Ohio Art Council", появилися три відеострічки в українській і англійській мовах "Фолкльор села Угринів" (Сокальщина), приватна збірка Ірини Кашубинської. Директор продукції — Дарія Гординська.

На стрічках показане народне мистецтво і звичаї села Угринів, яке цікаво демонструє Ірина Кашубинська, уродженка того села, що перестало існувати ще у 1947 р.

Дві (2) відеострічки українською мовою, це якби каталог повної збірки І. Кашубинської. Там усі безцінні, чудові експонати і обширно пояснені народні звичаї. Час — 2 години.

Одна (1) відео-стрічка англійською мовою, це скорочена сконденсована репліка україномовної відео-стрічки. Час — 30 хвилин.

Ціни: дві відео-стрічки укр. мовою — 50.00 дол.; одна відео-стрічка англ. мовою — 30.00 дол.; переписка — 2.00 дол. Замовлення слати на адресу:

Mrs. Olena Movchan
10125 Valleyview
Macedonia, OH 44056
Tel. (216) 467-5412

Відео-стрічки можна буде купити на Конвенції СУА.

99-ий Відділ СУА. Н. Сембрат, Ф. Кошикар, Л. Мокій, К. Ксеніч, А. Голубець, К. Тусяк, В. Бережанська, Я. Кушнір з колядою.
Christmas carolers - members of Branch 99 in Waterville, N.Y.

99-Й ВІДДІЛ СУА — "ФОНД ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ"

500.00 дол. — Українська Католицька Церква св. Николая в Вотервліт; **458.00 дол.** — 99-ий Відділ СУА; **125.00 дол.** — д-р Александер і Дарія Якубовичі; **по 100.00 дол.** — І.І. Антоняк, д-р Ірена Гребеняк; **75.00 дол.** — Константин і Марія Галецькі; **60.00 дол.** — Маргарета і Теодор Федаки; **по 50.00 дол.** — О.М. Бойчук, М.І. Бучак, Анастасія Голубець, Я.Д. Кушнір, Е.В. Макух, Юлія Рудницька, Ю.М. Сенівка, Марія і Надя Касанчуки; **по 40.00 дол.** — М.А. Хімяк, Тарас і Юлія Шипиляві; **30.00 дол.** — Іван Філь; **по 25.00 дол.** — А.О. Білінський, М.А. Герець, Білл Версоле, В. Стадник, Маріан Тимчишин; **по 20.00 дол.** — А.Г. Анніс, М.Б. Бережанський, родина Боюс, М. Білл Колдвелл, Ева і Тереса Каволи, Александра Ковальська, Семен Ксеніч, Люба і Наталка Кушнірі, Марія Мандро, Роман Маселко, Василь Мокей, Стах Мочульський, о. Володимир Пашко, Юлія Петро, М. Савків, Г.Н. Сембрат, М.О. Сенета, Є.Ю. Тарасюк, Николай Філь; **по 15.00 дол.** — Л.І. Мокій, Волтер Ван Сleet, Василь Терлецький; **по 10.00 дол.** — М. Валестро, Д.Ю. Ванцко, Джан Віплетс, А. Гира, Андрій Демчар, Іван Демчар, Джим Дікс, Т.А. Дурбак, Джек Ігнатола, Нік Завиский, Завиский, Захарій Зендран, Іван Зендран, о. Калка, І.М. Карабин, Петро Кавка, Михайло Коцур, Петро Коцур, Михайло Коргун, Василь Кошикар, Йосиф Ковальчик, Петро Ксеніч, Дмитро Кулик, Григорій Кушнір, Олена Легкий, В. Літинський, Е.А. Наболотний, О.У. Омецінський, С. Мац, Іван Романишин, Сем Сєнич, Марія Скалій, Яків Спьяк, Павло Спьяк, Петро Спьяк, А. Урбан, Анна Філяк, Іван Чухта, Павло Шевчук, Олена "Са-е"; **7.00 дол.** — Семен Мандзелан; **по 5.00 дол.** — Андрій Васенко, І. Галайко, Т. Галауфія, Тереса Галко, Стефан Гебуза, Дороті Дідух, Ева Довделл, Іван Жеребинський, Гелен Джеверс, Ірена Клим, Іван Кирлак, Джан Мореллі, І. Опар, Павло Опар, Стефан Пованда, О. Сікко, Михайло Спьяк, Ліда Тесто, Калина Тусяк, Лев Урусский, Петро Філяк, Стефан Філяк, Іван Ігнатола; **по 3.00 дол.** — Марія Вариха, Гелен Кавола, **2.00 дол.** — Йосиф Вансович;

Ольга Гнатишак

Разом зібрано 3,000.00 дол. — Цю сторінку оплатив 99-ий Відділ СУА.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ...

Цією дорогою складаємо сердечну подяку родині, друзям та знайомим за пожертви на Служби Божі, Пресовий Фонд "Наше Життя", Український Музей в Нью-Йорку та Фонд Дітей в Чорнобилі, через 83-ій Відділ СУА в пам'ять найдорожчого і незабутнього мужа, батька і дідуся бл.п. Василя Думи.

НА ДІТЕЙ В ЧОРНОБИЛІ СКЛАЛИ 4,230 дол.

1,000.00 дол.: Ірина і Ярослав Куровицькі

по 100.00 дол.: Дарія і Едвард Камінські, Віра і Ярослав Криштальські, Галина Кусик, Віра Менцінська, Владко Менцінський, Розалія, Анна і Юрій Пастернаки, Анна і Володимир Раки, Олімпія і Володимир Роговські, Володимира і Стефан Сливоцькі, Марія і Ярослав Томоруки

75.00 дол.: Лідія і Андрій Закревські.

по 50.00 дол.: Варка і Ярема Бачинські, Катря і Ярослав Червоняки, Марта і Роман Данилюки, Люба і Ігор Дикайли, д-р Герберт і д-р Ляриса Диршки, Ольга і Мирон Гнатейки, Евгєнія і Евген Івашківи, Александра Яблонська, Михайлина Книш, Ірена і Володимир Криси, Михайло Лободяк, Оксана і Олег Лопатинські, Зєня і Василь Никифоруки, Марія і Ярослав Оприски, д-р Юрій і Міля Русини, Марія і Юрій Штогрини, Наталка і Маркіян Титли, курєнь пластунок "Ті що Греблі Рвуть".

по 30.00 дол.: Люба і Павло Михалевичі, Марія і Яків Палії.

по 25.00 дол.: Віра Березовська, Оксана Бак-Бойчак, Оля і Богдан Бродини, Христя і Олег Данилюки, Ірена і Богдан Чайківські, Ліда і Ярослав Черники, Христина і Юрій Ференцевичі, Дарія Генза, Наталія і Михайло Гаврилюки, Оля і Роман Гаєцькі, Поля Книш, Христя і Ярко Кохани, Стефанія і Дмитро Косовичі, Дарія і Стефан Косовичі, Лідія Крушельницька, Александра Крумшин, Христина і Юрій Кушнірі, Миролуб Лозинський, Наталія Лучанко, Ярослава і Іван Лучечки, Слава і Орест Менцінські, Тамара і Перфірій Панкевичі, Оля і Юрій Пастернаки, Марія Раковська, Софія і Ігор Раковські, Орися і Петро Саляки, Стефанія і Стефан Савчуки, Надія і Мирослав Шміглі, Марія Шуст, Ірена Стецьків, Тоня Туринська, Марта і Евстахій Яроші, Округна Управа Союзу Українок Америки, Пласт-прият.

по 20.00 дол. — Софія і Олександр Борецькі, Андрій Данилюк, Галина Винників, Василь Фесьо, Зірка і Микола Галіви, Володимир Карнага, Христина і Юрій Кушнірі, Оксана і Богдан Кузишини, Орися і Микола Лаби, Зінаїда і Осип Левицькі, Уляна Любювич, Ірена і Іван Мокрівські, Надя Савчук, Люба і Оксана Яреми, Ольга і Ярко Зазулі, Надя Данилюк, Ольга Фостяк, Марія Шепарович, п. Сидорак, Аскольд Хемич, одна особа без прізвища 20.00 дол. і одна особа 10.00 дол.

по 10.00 дол.: Люба Артимишин, Марта Данилюк, Лідія Гладка, Ольга Гнатейко, Олександр Киршак, Ірена Комар, Еліза Панчак, Розалія Полчій, Іванна Ратич, Омеляна Рогожа, Іванна Рожанковська, Марія Савчак, Уляна Старосольська, Ірина Чабан.

НА РУХ В УКРАЇНІ 100.00 дол. склали: Оля і проф. Тарас Гунчаки.

Наталка Дума з дітьми.

ОЛЯ ГАЄЦЬКА

НАЙКРАЩІ ПОБАЖАННЯ

Мамо найдорожча,
Мамочко єдина,
Прийми побажання
Від доні, від сина.

Квіточок пахучих
Принесли багато
В цей травневий ранок
У велике свято!

Як Тобі співати,
Як Тобі бажати? —
Скажи нам, Матусю,
Хотіли б ми знати.

— Щоби не цурались
Ви рідної школи,
Щоби не забули
Ви рідної мови.

А як хто питає
Вас в широкому світі,
Щоби відповіли:
ХТО ви такі діти!

— Не бійся, Матусю,
Живи нам здорова,
Бо близька є серцю
Українська мова.

Пісня колискова
Що ти нам співала
Слова Твої перші,
Що Ти навчала.

Всміхнулась Матуся,
Дар цей був чудовий:
Рідна, українська
Солов'їна мова.

В. Лутвин
V. Lytvyn

Галина Мазєпа
Halyna Mazepa

КОКОШКА

Був чарівний травневий ранок. В городі перед хатою панства Левицьких пишалися квіти. Кущі розквітлого бозу наповняли міцним запахом довкілля а рожам неначе хто сказав, що саме тепер треба розквітати. За хатою було маленьке господарство. В курнику примістилися кури, гуси і качки, а з другої сторони стояла мала хатина, де мешкали Красулька і Чорна — дві корівки, що час від-часу перекликалися своїм голосним му-у-у зі своїми сусідками, що "квакали" і "геґали" без упину. По подвір'ї поважно проходила курка Кокоска зі своєю громадкою жовтих пухнатеньких курчаток.

В хаті був привітний і радісний настрій. До пані Левицької приїхали гості: діти і внуки з побажаннями в цей великий день — День Матері.

Діти любили дивитися, як помічниця бабуні Марія годувала курей і качок, а вони збігалися галасливо, щоби вибрати найкращі зернятка.

Святочний обід був готовий і ціла родина сіла до столу. Нараз із надвору почувся голосний крик Кокоски, що звучав майже як: ой-ой, допоможіть! Марія вибігла на подвір'я а за нею, очевидно, цікаві діти. Кокоска бігала неспокійно біля кущів розквітлого бозу і голосно кричала, заглушуючи голос — писк своєї найменшої доні Ціпуні, що всадила голівку між галузок і ніяк не могла з них вибратись. Марія витягнула Ціпуню з корчів. Кокоска перестала кричати, а дітям здавалося, що вона схилила голівку, дякуючи Марії за поміч.

Марія сказала: "Діти, ви бачили, як мама-Кокоска дала знати, що її дитина Ціпуня потребує помічі. Вона так, як кожна мама, рятує свою дитину від небезпеки". Діти вдоволені повернулись до столу, щоби вшанувати їх Маму і Бабуню спільним обідом.

МАМИ Й ДОНІ

К. Перелісна

Маю я бабусю,
Дуже вже стареньку,
А до неї мама
Каже: "Люба ненько!"

Мене називає
Донечкою мама,
І бабуся маму
Кличе так же само!

От і розгадайте
Скільки мам у хаті
І чи можна маму
Донею назвати?

ПОЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

по 200.00 дол. — Мобіль Компанія, Інк. дорівнюючи пожертву М.Т. Пеленського, Люба Мазяр;

150.00 дол. — д-р Андрій Мацюрак;

по 100.00 дол. — Петро Бейгер, Вікторія Новотна, Володимир і Віра Мазяри як подяку Богданні Чаплій, д-р Михайло і Тамара Наболотні, Зенон і д-р Арета Черники, Марія Тимочко як подяку пані Ізидорі Боянській, Гелена Логуш-Касто, Марія Цісик, д-р Олександр Стрільбицький;

по 50.00 дол. — Іван Гулич, д-р Леонід Мостовичі, Богдан Олесь, Ольга Купчин, Марта Рудик, Ігор Шевчук, Богдан Бородайко, Володимир і Катерина Воловодюки, Роман і Наталія Кузики, Богдан і Слава Наконечні;

по 40.00 дол. — Денис Кузьмович, Марія Тимочко;

по 30.00 дол. — Юрій і Оксана Мельниковичі, Гелена Костюк, Ярослав і Надія Бігуни;

по 25.00 дол. — Олена Полатайко, Марія Вислоцька, Марія Небеш, Осип Данко, Бетті Квакенлуш, Володислав Клець, Володимир Дучинський, Теодозія Брикович, д-р Лев і Ірена Кушнірі, Наталія Канюга, Іван Лешко, Юрій Левицький, Марія Крижанівська, Роман Маселко, Стефанія Гутувич, Фред і Катерина Белггауси, Бенжамін Корсунь, Іванна Парфанович, Анна Добрянська, Барбара Бакало, Татяна Дідошак, д-р Олег і д-р Іванна Ратичі, Станіслав Кіра, Олена Коровицька, Євген і Ольга Филиповичі, марія Палідвор, Надія Загайкевич;

по 20.00 дол. — Марта Краус, д-р Євген і Ніля Стецьків, д-р Богдан і Тамара Мриць, Андрій Юзенів, Антін Колтунюк, Марія Цибик, Алла Давиденко, Стефан і Ольга Крижанівські, Іванна Жовнір, Михайло Тренза, Ніна Загнійна, Дмитро Сороханюк, Кирило і Ірена Григоровичі, Марія Жовнірович, Параскевія Підстригач, Стефанія Пурій, Стефан і Дженетта Задорожні, Юлія Костишин, Оксана Окопній, Люба Вишницька, Джун Костилян;

по 15.00 дол. — о. Іван Ткачук, Лариса Сигіда-Пелешук; Микола Курчак, Петро Голець, Володимир і Гедвіга Черевки;

по 10.00 дол. — Теодор Кіцько, Павло і Анастасія Шандруки, Віра М. Мольс, Олександр Кобаса, Марія Каплиста, Микола Черевайко, Софія Салдан, Богдан Дзюбіна, Микола і Лідія Бульби, Ірена Біскуп, Артеміда Мареш, Ольга Чмола, Дарія Горбачевська, Марія Євшевська, Павло Савчук, Люба Олексюк, Олег і Марія Лисяки, Іван Дуда, Євгенія Крися, Лучія Медицька, Микола Хомяк, Мері Анна Мартиневич, Елизабета Кузан, Любомир і Марія Микити, Ярослав Яцьковський, Ірена Чуміповська, Олександр і Ольга Ліннік, Павло Юркевич, Алла Черній, Анна Е. Еттел, Люба Долинська, Татяна Грицина, Барбара Швед, Ярослав Качай, Василь і Агата Пушки, Мирослав Бекіш, Ольга С. Сукман, Катерина Грінлов, Ольга Коваль, Мирослав Сявако, Андрій Стахнів, Гелена Мірчук, Анна Романишин, Анна Гувер, Стефан Покора, Т. Павлик, Софія Петеш, Марія Бартосіевич, Оксана Соловей, Володимир Карий, Пилип Янкощук, Іван Заяць, Марія Захарків, Микола Прегар, Іван Купіно, Петро Теребецький, Оксана Савків;

6.00 дол. — Ніна Михалевич.

по 5.00 дол. — Стефан Пендрій, Катерина Бурбелло, Марія Мелета, Василь Яремішин, Михайло Дякун, Іван і Катерина Попеки, Іван Бойчук, Микола Кострко, Стефанія Месс, Олександра Салик, Михайло Дзвінка;

3.00 дол. — Михайло Філь;

2.00 дол. — М. Гулій.

ПОЖЕРТВИ НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД

200.00 дол. — д-р Михайло і Іванна Головаті; **250.00 дол.** — Роберт і Гейл Висоцькі; **по 100.00 дол.** — Тарас і Марія Дурбаки, Володимир і Наталія Клапіцаки, Романа Федасюк, д-р Богдан і Богданна Чудьо; **по 25.00 дол.** — Віра Коваленко, Володимир і Люба Клачки; Комітет для розвитку у Рочестері (Девелопмент комітет), **по 1,000.00 дол.** — Наталія Гуран, М. Залітач; **500.00 дол.** — Анна Капітан; **по 250.00 дол.** — Расел Шутер, Василь Іванцев; **по 100.00 дол.** — Софія Тарабан, д-р Іван Кіндрат; **50.00 дол.** — Зенон і Дана Елієві; **25.00 дол.** — Церуча; **по 20.00 дол.** — С. Адамчук, І. і Л. Глушки, Там і Люба Морші; **по 10.00 дол.** — Джім Тимченко, Василь Бабей;

ПОЖЕРТВИ НА ЗАКУП РІЗНИХ ЗБІРКОВИХ ПОТРЕБ

по 500.00 дол. — СУМА (Йонкерс) Кредитова Кооператива, Українська Кредитова Кооператива Гартфорд;

250.00 дол. — Андрій і Анна Андрюки;

по 200.00 дол. — Українська Кредитова Кооператива у Філадельфії, Кредитова Кооператива Самопоміч Ньюарк, Нью Джерзі;

50.00 дол. — Андрій і Марта Бачинські;

ТРИВАЛІ ФОНДИ

На Тривалий Фонд ім. Йосифа Гірняка і Олімпії Добровольської в пам'ять незабутньої сл.п. Олімпії Добровольської **50.00 дол.** зложили д-р Євген і Ніля Стецьків.

НА ТРИВАЛИЙ ФОНД МІРКА і ІРМИ ПИЛИШЕНКО **1,500.00 дол.** зложила Зіракс Компанія дорівнюючи пожертву А. Дністрян.

ПОДЯКА

Замість квітів на могилу у світлу пам'ять моєї Найдорожчої Мами **Михайлини Курилович**, учасниці Визвольних Змагань в рядах Української Галицької Армії Медичного Корпусу, учительки на рідних землях, яка упокоїлась в Бозі на 97 році життя 24 лютого 1990 року, зложено під час Похоронних Відправ на журнал СУА "Наше Життя" 685 дол. В тому:

100.00 дол.: Любослава Шандра; **70.00 дол.:** Ірена і д-р Ярослав Іванці; **по 50.00 дол.:** Микола і Стефанія Шандри, д-р Стефан і Люся Самбірські, д-р Роман і Галина Сосенки, Ліда Кассараба, Окружна Управа СУА в Чикаго; **40.00 дол.:** Ірена і Зенон Петеші; **по 25.00 дол.:** 6-ий Відділ СУА, Анастасія Хариш, Ліна Басюк, Віра і Андрій Еліяшевські, Оля і Андрій Еліяшевські, Оля і Нестор Поповичі; **по 20.00 дол.:** Наталія і Андрій Іваніві, Ірена і Богдан Плешкевичі; **по 10.00 дол.:** Катерина і Сергій Іллюки, Михайло Банах, Люба Семків, Ольга Мартинюк, Евстахія Струтинська, Ярослава Фаріон.

Достойним жертводавцям з зглибини серця складаю найщирішу подяку. Нехай Господь винагородить Вас усім добром.

Любослава Шандра

Почесна голова Округи СУА в Чикаго

Від Редакції

Редакція не приймає матеріалів не підписаних авторами та застерігає за собою право скорочувати статті та правити мову.

Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди а не погляди редакції. Редакція не буде містити невічливих образливих для когонебудь висловів. Рукописів не звертаємо. Анонімів не читаємо.

Редакція приймає за домовленням тел: (212) 674-5508. Адміністрація (212) 533-4646.
Адреса: "Our Life", 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

17-го грудня 1989 р. несподівано відійшла у вічність членка 28-го Відділу СУА **Ірина Вачків ФЕДІВ**. Коли людина відходить, для тих, що ще продовжують свою життєву мандрівку, її пройдене життя немов збігається в одну ясну точку, квінтесенцію, і заблистить виразно й наглядно унікальністю її особовости. Це зокрема таке замітне, коли ця людина була тиха, безпретенсійна і не завжди належно оцінена. Такою була бл.п. Ірина. Її знайомі та приятелі, свої й чужі, зійшлися численно, щоб вшанувати її, засвідчити добру пам'ять про неї та жаль, що передчасно відійшла у вічність. Від 28-го Відділу СУА прощала її зворушливо Таїса Бог-

данська, наголошуючи її витривалість і стійкість під час тяжких ударів в її особистім житті, коли покійна не втрачала при тому благородних рис своєї індивідуальности. Іванна Кононів прочитала красномовне прощання Галі Клим, в яким вона прикладами насвітлила доброту і допомогу Ірини людям, а також любов до звірят, над якими вона милосердилася. О. архимандрит Віктор Поспішиль ствердив, що Ірина виправдала своє земне життя, бо виконала всі завдання, які їй Бог призначив. Її праведне життя є прикладом до наслідування.

Ірина Федів народилася у містечку Прухнику в родині судді Володимира і Марії Вачкових. Молоді роки свого життя провела в Самборі, а згодом у Львові, де закінчила гімназію сс. Василіянок. Вийшла заміж за Софрона Федіва. В житті вона перейшла тяжкий шлях війни і скитання, втрату найдорожчих осіб, батька ще в Ерлянгені в Німеччині, потім мужа, а врешті й мами, якою опікувалася довгі роки. В Америці працювала книговодом. З праці рук допомагала рідним в Україні, а головню братові, що відбувши заслання, живе тепер у Литві. У своїм завіщанні вона призначила дар для Союзу

Українок та для інших українських установ.

Як зуміла ця самітна жінка, яка була 25 літ вдовою, з'єднати собі стільки уваги й признання? Перестало битися шире, золоте серце, завжди готове допомогти, послужити порадою, розрадити в смутку, поділитися знаннями. Її товариська вдача, інтелігенція, начитаність — це ті риси характеру, які всі, хто її знав, цинили. В її товаристві кожний почував себе добре, вона вміла достосуватися зрозуміти і розважити проблеми другого.

Всесторонні заінтересування Ірини не обмежувалися лиш всім тим, що відноситься до українських справ, вона мала теж багато американських приятелів і брала живу участь в місцевому політичному житті, помагала в виборах. Притому мала нагоду ширити знання про Україну та її проблеми.

Альтруїстичний характер вдачі не очікував вдячності, її ім'я не буде записане, бо її поміч і співчуття другим, її глибока релігійність, милосердя — це лиш спосіб, в який вона провадила своє земне життя і це є ті скарби, які вона взяла із собою перед престіл Всевишнього.

Марія Храплива

"OUR LIFE" Magazine (USPS 414-660) is published monthly — except July & August combined by Ukrainian Women's League of America, Inc. at 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003

Subscription in the United States of America \$15.00, half year \$8.00, single copy \$1.50.
COUNTRIES OTHER THAN U.S. (with the exception of South America) may send the subscription in their currency, which will equal the amount of 15.00 American dollars.

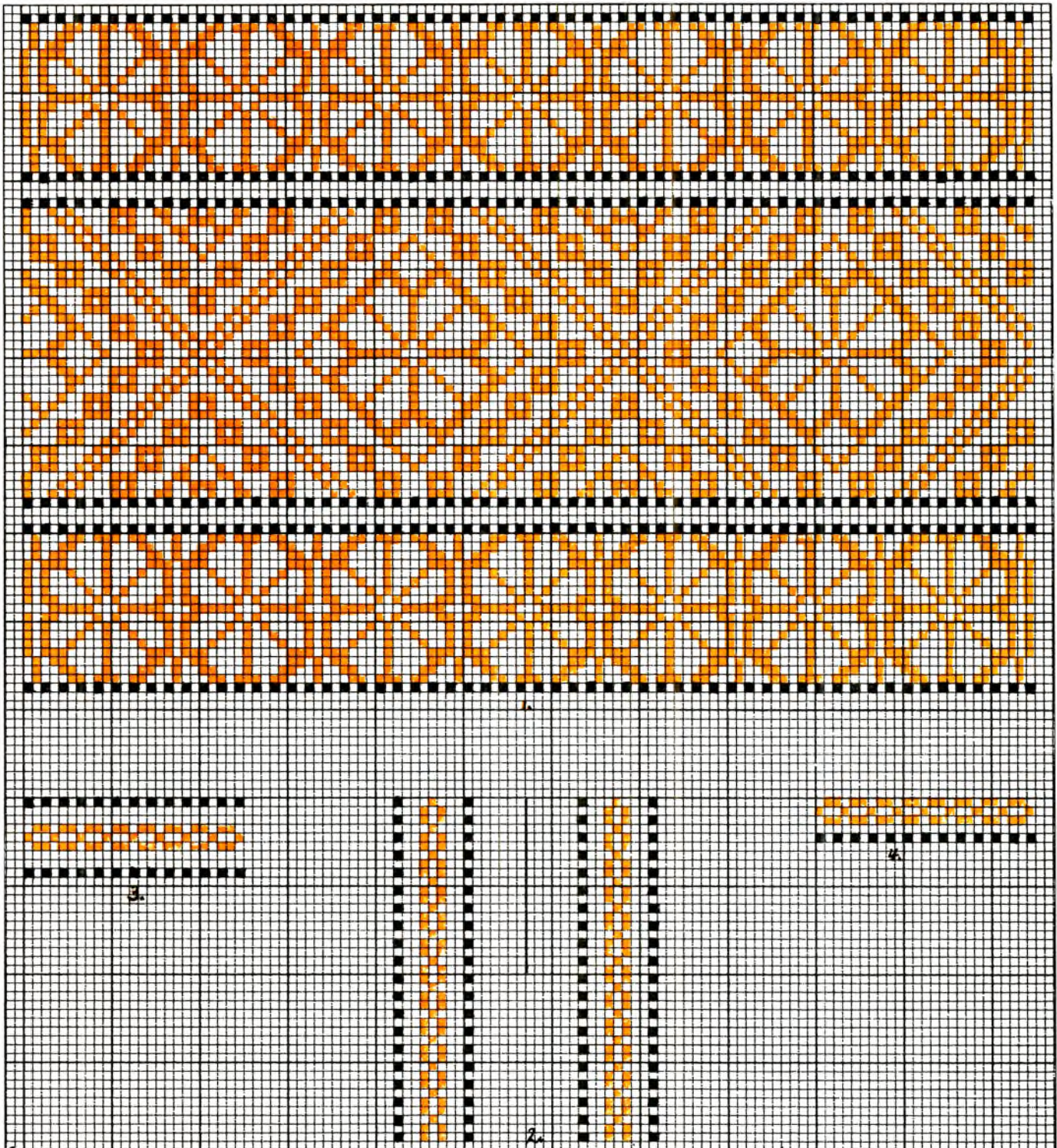
ПЕРЕДПЛАТА В США: річна... 15.00 дол. піврічна 8.00 дол. Поодинокое число 1.50 дол.

КРАЇНИ ПОЗА МЕЖАМИ США (за винятком Південної Америки) можуть вплачувати у своїх валютах, в сумі яка дорівнює вартості 15.00 американських доларів.

©Copyright 1990 Ukrainian Women's League of America, Inc.

Printed in USA by Computoprint Corp., 35 Harding Ave., Clifton, NJ 07011

(201) 772-2166
FAX (201) 772-1963

Взір на блузку пристосований до міста (прикладне мистецтво). Зі збірки о. д-ра Юрія Шумовського. Власність Українського Музею в Нью-Йорку. Село Дубровиця біля м. Сарни, Полісся. ХІХ ст. Техніка вишивання — заволікання. Одна клітина = два стіби. Вишивати з правої сторони до лівої чорними та вишневими нитками Д.М.С. ч. 816. Оригінал є вишитий червоними, Ч. 321. Рисувала Ольга Трачук.

Embroidery design for blouse to be worn in the city; from the Dr. Jurij Shumovsky collection, property of The Ukrainian Museum, NYC. Design from village of Dubrovycha, Polissia region. 19th century. Embroidery technique - "zavolikania" (a form of horizontal weaving). Embroider from right to left. Use black DMC thread and DMC #816 cranberry thread. The original is embroidered with red thread #321. Drawing by Olga Trachuk.